

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 162 (5393) 9 sentyabr 2017-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Prezident İlham Əliyev "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin Zuğulba tədris idman bazasının açılışında iştirak edib

Rəsmi xronika

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Koreya Əmək Partiyasının Sədri, Koreya Xalq Demokratik Respublikasının Dövlət Şurasının Sədri, Koreya Xalq Ordusunun Ali Baş Komandanı Kim Çen Ina təbrik məktubu göndərib. Təbrikdə deyilir: "Zati-aliləri, Ölkənin milli bayramı - Koreya Xalq Demokratik Respublikasının yaranması günü münasibətələ Sizə və xalqınıza öz adımdan ve Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi yetirir. Bu əlamətdar gündə Sizə ən xoş arzularımı yetirir, dost xalqınıza sülh və tərəqqi dileyirəm".

* * *

Azərbaycan Prezidenti Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmona da təbrik məktubu göndərib: "Hörmətli Emoməli Şərifoviq, Tacikistan Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətələ Sizi və Sizin simanızda bütün xalqınızı öz adımdan ve Azərbaycan xalqı adından ən səmimi qəlbən təbrik edirəm. Azərbaycan-Tacikistan dostluğu zəngin ənənələrə malikdir. İnanıram ki, bu ənənələri özündə yaşıdan dövlətlərarası münasibətlərimizin hazırlı yüksək səviyyəsi qarşılıqlı maraq doğuran bütün sahələrdə əməkdaşlığımızın dərinləşməsi üçün daim möhkəm zəmin olacaqdır. Bu əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağılığı, işlərinizdə uğurlar, dost Tacikistan xalqına əmin-amanlıq və firavaniq dileyirəm".

* * *

Prezident İlham Əliyev Çin Xalq Respublikasının Taypey şəhərində keçirilən Teləbələrin XXIX Ümumdünya Yay Universiadasında Azərbaycan Respublikasının idmançıları və onların məşqçiləri üçün yüksək nəticələrə görə mükafatların müəyyən edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

"Kaspi" Təhsil
Şirkəti fəaliyyətini
genişləndirir

Multikultural
dövlət olan |
Azərbaycan yəhudü
icmasının ənənələrinə
hörmətlə yanaşır

Azərbaycan
ATƏT və onun
bütün institutları ilə
əməkdaşlığa önem verir

Sentyabrin 8-de Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində "Kaspi" Təhsil Şirkətinin 2016/2017-ci tədris ilində fəaliyyətinin yekunlarına həsr edilmiş tədbir keçirilib. AZERTAC xəbər verir ki, tədbirdə "Kaspi" Təhsil Şirkətinin təsisçisi və idarə heyətinin sədri Sona Vəliyeva ümummilli lider Heydər Əliyevin təhsilə daim böyük önem verdiyini, Ulu Öndərin ideyalarının Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirildiyini vurğulayıb. Müasir dünyada təhsilin mühüm rolunu, ölkəmizdə bu sahəye xüsusi diqqət göstərildiyini qeyd edən S.Vəliyeva "Kaspi" Təhsil Şirkətinin ...

İşgalçi Ermənistən istisna olmaqla dünyanın bütün ölkəleri ilə münasibətlərini suverenliyə və erazi bütövlüyüne hörmət, sərhədlerin toxunulmazlığı və daxili işləre qarışmamaq kimi beynəlxalq norma və prinsiplər əsasında quran Azərbaycan bu gün beynəlxalq birliliyin hörmət və etimadını qazanıb. Bununla yanaşı, ölkədə son illər ərizində həyata keçirilən sosial, iqtisadi sahədə əldə edilən nailiyyətlər, əhalinin sosial rifahının və həyat şəraitinin...

Milli Məclisin sədr müavini, ATƏT Parlement Assambleyasında (PA) Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri Bahar Muradova sentyabrin 8-de ATƏT PA-nın sədri Kristin Muttonenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. AZERTAC xəbər verir ki, Bahar Muradova Azərbaycanın ATƏT və onun bütün institutları ilə əməkdaşlığa böyük önem verdiyini bildirib. "Hesab edirik ki, regionda baş verən proseslər bu əməkdaşlığın getdikcə daha da intensivləşməsini..."

9
Ermənistanda media
azadlığı sahəsində
vəziyyət gərgindir

13
11 sentyabr terror
aktından 16 il ötür

16
Güləscimiz Şahana
Nəzərova dünya
ampionu olub

9 sentyabr 2017-ci il

Prezident İlham Əliyev "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin Zuğulba tədris idman bazasının açılışında iştirak edib

Sentyabrin 8-də Bakının Xəzər rayonunun Buzovna qəsəbəsində "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin Zuğulba tədris idman bazasının açılışı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib. Dövlətimizin başçısı Zuğulba tədris idman bazasının rəmzi açılışını bildirən ləti kəsdi. Təhsil naziri Mikayıl Cabbarov Prezident İlham Əliyevə yeni tədris müəssisəsi barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, burada inşaat işlərinə 2015-ci ildə başlanılıb. Kompleksin tikintisi yüksək keyfiyyətə və müasir səviyyədə aparılıb. İdman bazasının ümumi sahəsi 1 hektara yaxındır. Baza yataqxana və idman sağlamlıq korpusları, amfiteatr, həmçinin mini futbol və basketbol meydancalarından ibarətdir.

Dövlətimizin başçısı müəssisənin idman sağlamlıq korpusunda yaradılan şəraitle tanış oldu.

Son illərdə Azərbaycanda yeni məktəb binalarının inşası, idman komplekslərinin tikintisi, mövcudların ise müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində böyük işlər görülüb. Bunun nəticəsidir ki, ölkədə yeni məktəb binalarının, tədris idman komplekslərinin sayı sürətlə artıb.

Ardı Səh. 3

Prezident İlham Əliyev "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin Zuğulba tədris idman bazasının açılışında iştirak edib

Əvvəli-Səh-2

Dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə ölkəmizde son illərdə bu istiqamətde icra edilən layihələrin əsas məqsədi gənc nəslin daha savadlı ve biliqlik olması ilə yanaşı, həm də sağlam böyümesidir. Bu cür komplekslər yeniyetmə və gənclərə idmanın müxtəlif növləri ilə məşğul olmağa hərəkəfli şərait yaradır.

Yeni istifadəyə verilən bu baza əsasən yiğma komandaların təlim məşq toplantılarının, idmanın müxtəlif növləri üzrə respublika və beynəlxalq səviyyəli yarışların keçirilməsi, aktual mövzularda seminarların təşkil edilməsi, idmanda fərqlənən məktəblilər üçün yay düssərgələrinin yaradılması, məktəblilərin asude vaxtlarının səmərəli təşkili nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyev gələcəyimiz olan gənclərə həmişə böyük diqqət və qayğı ilə yanaşib, onların təhsil, sosial məsələlərinin həlli, asude vaxtlarının səmərəli təşkili, həmcinin idmanla məşğul olmaları üçün çox mühüm işlər görüb. Belə komplekslərin istifadəyə verilmesi də bu istiqamətdə hayata keçirilən layihələrin tərkib hissəsidir. Bu baza gənclərin hərəkəfli inkişafı, onların fiziki cəhətdən sağlam olması kimi məsələlərdə vacib rol oynayır. Tədris idman bazası idmançılar üçün də geniş imkanlar açır.

Bu cür komplekslər Azərbaycanda idmanın kütłəviliyinin təmin olunmasında, gənc nəsildə idmana olan maraşın artırılmasında böyük əhəmiyyətə malikdir. Ölkədə digər sahələrdə olduğu kimi, təhsil və idman sferalarında da aparılan əsaslı islahatlar çərçivəsində belə komplekslərin istifadəyə verilməsi sübut edir ki, ölkəmizdə insan kapitalının inkişaf etdirilməsinə dövlət tərəfindən xüsusi diqqət yetirilir. Zuğulba tədris idman bazasında yaradılan şəraitlə tanış olan dövlətimizin başçısı kollektive uğurlar arzuladı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 8-də ATƏT Parlament Assambleyasının sədri xanım Kristin Muttonenin qəbul edib.

AZERTAC xəber ki, ATƏT-in Azərbaycan ilə əməkdaşlığı böyük önem verdiyini deyən Kristin Muttonen qurumun Azərbaycandakı nümayəndəsinin bu əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində səylərini əsirgəmədiyi vurguladı, Azərbaycanın ATƏT Parlament Assambleyasındaki nümayənde heyətinin də çox fəal işlediyini, mühüm təşəbbüsler və qətnamələr irəli sürdüyüni qeyd etdi. ATƏT Parlament Assambleyasının sədri vəzifəsində Azərbaycana ilk dəfədir ki, sefer etdiyini deyən qonaq Prezident İlham Əliyevin təhsil müəssisələrinə göstərdiyi diqqətə toxunaraq məktəb və təhsilə bağlı məsələlərin ölkə üçün ən vacib məsələlər sırasında olduğunu qeyd etdi, ölkəmizdə bu istiqamətdə çox işlərin görülməsinin, o cümlədən yeni məktəblərin tikilməsinin önemini vurguladı.

Azərbaycanda son vaxtlarda irəli sürülen təşəbbüsler və həyata keçirilən layihələr barədə danışan Prezident İlham Əliyev bunun, eyni zamanda, beynəlxalq əməkdaşlığı da töhfə verdiyini qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı ölkəmizin artıq multikulturalizm və mədəniyyətlərlərə dialoq sahəsində bir mərkəzə çevrildiyini vurgulayaraq Azərbaycan-

Prezident İlham Əliyev ATƏT Parlament Assambleyasının sədrini qəbul edib

da vaxtaşırı olaraq müxtəlif beynəlxalq təşkilatların iştirakı ilə böyük tədbirlərin keçiriləcəkini bildirdi.

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məsələyə toxunan Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın bu

münaqişənin sülh və danışqlar yolu ilə ədəletli həlli istiqamətində səylərini əsirgəmədiyi, Ermənistan tərəfinin isə danışqlar prosesinin uzadılmasına maraqlı olduğunu dedi.

Dövlətimizin başçısı təhsil məsələlərindən danışaraq bunun uşaqlar və gənclərin inkişafı üçün mühüm amil olduğunu dedi. Hər yeni dərs ili ərəfəsində Bakı şəhərində yeni tikilmiş və ya əsaslı təmir edilmiş məktəblər yaxından tanış olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda təhsilin keyfiyyətinin de getdikcə artdığını, bu sahənin ölkəmizin prioritətləri sırasında yer aldığı vurguladı, müstəqillik illeri ərzində respublikamızda əhalinin savadlılığını 100 fəzə yaxın səviyyədə saxlamağa nail olduğunu məmənunluqla qeyd etdi. Azərbaycan Prezidenti ATƏT Parlament Assambleyasının sədri xanım Kristin Muttonenin ölkəmizə səfərinin uğurlu və səmərəli olacağına əminliyini ifadə etdi. Görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı gedən danışqlar prosesinin indiki vəziyyəti və perspektivi ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

9 sentyabr 2017-ci il

Aviasiya Akademiyasında “Təbii təhlükələr, fəlakət riskləri və dayanıqlı inkişaf” mövzusunda seminar keçirilib

Sentyabrın 8-də Milli Aviasiya Akademiyasında “Təbii təhlükələr, fəlakət riskləri və dayanıqlı inkişaf” mövzusunda elmi seminar keçirilib. AZERTAC xəbər verir ki, seminar giriş sözü ilə açan Milli Avia-

siya Akademiyasının rektoru, akademik Arif Paşayev məruzəçi və müzakirə edilən məsələ haqqında seminar iştirakçılara məlumat verib. Akademik məruzəçinin qazandığı mükafatlardan, elmi fəaliyyətindən bəhs edib və mövzunun

əhəmiyyətini vurğulayıb.

Daha sonra mövzu barədə alim, Beynəlxalq Geodeziya və Geofizika İttifaqının baş katibi, Karlsruhe Texnologiya İnstitutunun (Almaniya) professoru, Rusiya Elmlər Akademiyasının Zəlzələlərin Proq-

nozlaşdırılması Nəzəriyyəsi və Riyazi Geofizika İnstitutunun baş elmi işçisi, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru Əli İsmayılovda çıxış edib. Seminarın Milli Aviasiya Akademiyasının professor-müəllim heyəti ilə yanaşı, AMEA-nın prezidenti, akademik Akif

Əlizadə, AMEA-nın institut direktorları, akademiklər, professorlar və tənənmiş alimlər iştirak ediblər. Qeyd edək ki, Ə.İsmayılovda bir çox beynəlxalq elmi layihələrin rəhbəri, Böyük Britaniyanın Astronomiya Cəmiyyətinin fəxri üzvüdür.

Azərbaycan ilə ATƏT PA arasında əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsi məsələləri müzakirə olunub

Sentyabrın 8-de Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədri Oqtay Əsədov ATƏT Parlament Assambleyasının sədri xanım Kristin Muttonenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

AZERTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə ATƏT Parlament Assambleyası arasında əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsinə dair məsələlər etrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Milli Məclisin sədri bu səfərin münasibətlərin inkişafına müsbət təsir göstərəcəyini bildirib. Oqtay Əsədov Azərbaycanın nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla, o cümlədən ATƏT PA ilə əlaqələrinin genişləndirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Milli Məclisin sədri Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması istiqamətində danışqların hazırlı vəziyyəti və perspektivlərindən danışıb. O, təəssüfle vurğulayıb ki, ATƏT-in Minsk qrupu çerçivəsində danışqlar prosesinin davam etməsinə baxmayaqaraq, münaqişə hələ de öz həllini tapmayıb. Danışqlar prosesi sonsuz davam edə bilmez və bu məsələnin həllinin həvalə olunduğu Minsk qrupu daha

qətiyyətli addımlar atmalıdır. Beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanla bağlı müzakirələrdə bəzən ikili standartlara yol verildiyini, özlərini insan haqlarının müdafiəcisi hesab edən qurumların Azerbaycanda bir milyondan artıq qacqın və məcburi köçkünün taleyiñə laqeyd münasibət bəsləniləndiyini vurğulayan Oqtay Əsədov deyib ki, işğalçı ölkə ilə əraziləri işğal edilmiş ölkə arasında bərabərlik işarəsinin qoyulması düzgün deyil.

Azərbaycan gündən-güne inkişaf edir və bu

da bəzi qüvvələri narahat edir. Onlar Azərbaycana qarşı böhtən kampaniyasına əl atır, texribatlardan istifadə edirlər. Bütün bunlar erməni lobbisinin, dünyada yaşayan ermənilərin qərəzlə hərəkətləridir. Oqtay Əsədov ATƏT PA-nın nümayəndə heyətinin üzvlərinə geləcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Kristin Muttonen ATƏT PA-nın Azərbaycanla six əlaqələrindən memnunluq ifade edib. O, dünyada terrorizm dalğasının tüyəyan etdiyi, təhlükəsizliyə dənən ehtiyac duyulduğu bir dövrə bu əlaqələrin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Şimal bölgəsində 29 sahibkara 226 min manat güzəştli kredit verilib

Sentyabrın 8-də Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda fəaliyyət göstərən 29 sahibkara 226 min manat güzəştli kredit verilib. Kreditlər əsasən, heyvandarlıq, bağçılıq, mineral su istehsalı və sairə sahələrin inkişafına yönəldiləcək. Bu kreditlərdən istifadə etməklə investisiya layihələrinin reallaşdırılması 40-a yaxın yeni iş yerinin açılmasına imkan yaradır. AZERTAC xəbər verir ki, sahibkarlara güzəştli kreditlər iqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığı Kəmək Milli Fondu tərəfindən Qusar rayonunun Aşağı İmamqulu kəndində keçirilən işgüzar forum çerçivəsində təqdim olunub. Forumda Qusar rayonunun iqtisadi potensialının reallaşdırılması məqsədilə prioritet hesab olunan intensiv bağçılıq, kartofluq, cins heyvandarlıq və arıcılıq təsərrüfatlarının, meyvə emalı, qablaşdırma materialı istehsalı müəssisəsi və otelin yaradılması üzrə nümunəvi investisiya layihələrinin təqdimatı keçirilib. Bildirilib ki, kiçik həcmli investisiya layihələrinin ümumi dəyərinin 100 faizədək hissəsi dövlətin güzəştli kreditləri hesabına maliyyələşdirilir. Sahibkarlara nümunəvi layihələr və metodiki materiallar paylanıb.

İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığı

Kəmək Milli Fondu icraçı direktoru Şirzad Abdullayev Fondu fəaliyyəti və bu ilin öten dövrü ərzində verilmiş güzəştli kreditlər hesabına həyata keçirilən layihələr barədə məlumat verib. Bildirilib ki, 2017-ci ilin öten dövrü ərzində 1056 sahibkarlıq subyektinin ümumi dəyəri 267 milyon manat olan investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 72,5 milyon manat güzəştli kredit verilib. Bu kreditlər hesabına maliyyələşdirilən layihələrin reallaşdırılması 3 mindən çox yeni iş yerinin açılmasına imkan yaradır.

Ümumilikdə, indiyədək Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin 2 min 400-dən çox investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 186,5 milyon manat güzəştli kredit (bugünkü tədbirdə verilən kreditlər də daxil olmaqla) verilib. İşgüzar forum çerçivəsində Qusarda güzəştli kredit ayrılmış intensiv bağçılıq təsərrüfatına baxış keçirilib. İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığı Kəmək Milli Fondu tərəfindən indiyədək 1300-dən çox sahibkarın bağçılıq təsərrüfatlarının yaradılması ilə bağlı investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 73 milyon manat güzəştli kredit verilib.

Ramiz Həsənov: “Azərbaycandakı standartların 40 faizi Avropa İttifaqının standartlarına uyğundur”

Azərbaycandakı standartların 40 faizi Avropa İttifaqının standartlarına uyğundur. AZERTAC xəbər verir ki, bu barədə Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramiz Həsənov jurnalistlərə müsahibəsində bildirilib. Onun sözlerinə görə, mövcud standartlar artıq dəyişdirilib və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılıb.

Respublikada benzinin keyfiyyətinə münasibət bildirən komitə sədri deyib ki, ölkəmizdə benzin “Avro-4”, “Avro-5”in tələblərinə uyğun istehsal olunur. R.Həsənov həmçinin əlavə edib ki, “Premium” markalı bu benzinlə köhnə avtomobilərə vurulduğda, bəzən problemlər yaranır. Ümumiyyətlə isə benzinin keyfiyyətində heç bir problem və ya narazılıq yoxdur.

Naxçıvanda 2 meqavatlıq yeni Günəş Elektrik Stansiyası istifadəyə verilib

Muxtar respublikanın energetika sektorunda davamlı inkişaf təmin edilib. Bu tədbirlər içərisində alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə və bu sahədə müasir infrastrukturun yaradılması mühüm yer tutur. Hazırda muxtar respublikada günəş və su elektrik stansiyalarında istehsal olunan elektrik enerjisi ümumi istehsalın 60 faizindən çoxunu təşkil edir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq sentyabrın 8-də muxtar respublikada 2 meqavat gücündə yeni Günəş Elektrik Stansiyası istifadəyə verilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Sədri Vasif Talibov bu münasibətlə keçirilən tədbirdə iştirak edib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidmətinin rəisi Namiq Paşayev məlumat verib ki, 2016-ci il noyabrın 11-de İsvəçenrin "Pure Energy Development" SARL Şirkəti ilə müqavilə bağlanılıb və Naxçıvan Günəş Elektrik Stansiyasının ikinci ərazisində 1,3 meqavat, beşinci ərazisində isə 0,7 meqavat gücündə 7 min 700 ədəd şü şə-süşə tipli günəş panelləri quraşdırılıb. Tikinti işləri aparılar kən stansiya ərazisində müvafiq inventarlar, transformatorlar, kommutasiya aparatları, 2 transformator yarılməstəsi da quraşdırılıb və digər tədbirlər həyata keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov enerji təminatının Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün vacib sahələrdən biri olduğunu diqqətə çatdırıb, yeni Günəş Elektrik Stansiyasının istifadəyə verilməsi münasibətə tədbir iştirakçılara təbrik edib, stansiyanın qurulmasına əməyi olanlara təşəkkürünü bildirərək deyib: Enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması, alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə o ölkələrdə mümkün olur ki, həmin ölkələrdə sabitlik və inkişaf olsun. Bu gün ölkəmizdə bu tədbirlər uğurla həyata keçiriliir. Naxçıvanda Günəş Elektrik Stansiyası qurularken ərazi və şirkət düzgün seçilmişdir. Belə ki, Günəş Elektrik Stansiyasının yerləşdiyi ərazi ekinəyərarsız torpaq sahəsidir. Şirkət isə günəş elektrik stansiyalarının qurulmasında ən müasir texnologiya yəsaslanan şü şə-süşə tipli panellərdən istifadə edir ki, bu da əraziyə qənaət olunmasına və stansiyanın yüksək iş əmsali ilə fəaliyyət göstərməsinə imkan verir.

Ali Məclisin Sədri deyib: 2015-ci il dekabrın 1-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə istifadəyə verilən Naxçı-

van Günəş Elektrik Stansiyası bugünə qədər uğurla fəaliyyət göstərmişdir. Stansiyada 2016-ci ildə 30 milyon kilovat/saat, 2017-ci ilin ötən dövründə isə 22 milyon kilovat/saatə yaxın elektrik enerjisi istehsal olunmuşdur. Yeni stansiyanın istifadəyə verilmesi ilə Naxçıvan Günəş Elektrik Stansiyasında il ərzində istehsal ediləcək elektrik enerjisinin həcmi artırılaraq 33 milyon kilovat/saatə çatdırılmışdır. Bu da muxtar respublikada elektrik enerjisine olan tələbatın 8 faiziñin Günəş Elektrik Stansiyası hesabına ödənilməsinə imkan verəcəkdir.

Ali Məclisin Sədri deyib: Günəş Elektrik Stansiyası Naxçıvan Muxtar Respublikasının sərvətidir. Eyni zamanda bu gün istifadəyə verilən 2 meqavatlıq Günəş Elektrik Stansiyası muxtar respublikanın həyatında əlamətdar hadisədir. Çünkü harada enerji varsa, orada həyat var, iqtisadi inkişaf var. Güneş elektrik stansiyalarında istehsal olunan elektrik enerjisi ucuz başa gəlir. Bu da muxtar respublikanın energetika sistemini öz töhfəsi ni verəcək, Dövlət Energetika Xidmətinin gəlirləri artacaq, gələcəkdə yeni yarılməstəsi qurulacaqdır. Ona görə de stansiya düzgün istismar olunmalı, tikilənlər, qurulanlar qorunub saxlanılmalıdır.

Ali Məclisin Sədri muxtar respublika əhalisini və energetikləri 2 meqavatlıq yeni Günəş Elektrik Stansiyasının istifadəyə verilməsi münasibətə bir daha təbrik edib. Sonra Ali Məclisin Sədri idarəetmə otağında stansiyani işe salıb.

Günəş Elektrik Stansiyası ilə tanışlıq zamanı bildirilib ki, stansiyada istehsal olunan elektrik enerjisinin şəbəkəyə ötürülməsi və istehlakçılara itkisiz çatdırılması üçün bütün imkanlar yaradılıb. Panellərlə transformator yarılməstəsi arasında kabel xətləri çəkilib, stansiya ərazisi çəpərlənib və digər təhlükəsizlik tədbirləri görülüb.

Ali Məclisin Sədri "Pure Energy Development" SARL Şirkətinin icraçı direktoru Mısel Kaleramiyə və şirkətin kollektivinə təşəkkür edib, muxtar respublikada alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin bundan sonra davam etdiriləcəyini bildirib, energetika sahəsində kadr hazırlığı ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verib.

9 sentyabr 2017-ci il

“Kaspi” Təhsil Şirkəti fəaliyyətini genişləndirir

Sentyabrın 8-də Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzinin "Kaspi" Təhsil Şirkətinin 2016/2017-ci tədris ilində fəaliyyətinin yekunlarına həsr edilmiş tədbir keçirilib. AZERTAC xəber verir ki, tədbirdə "Kaspi" Təhsil Şirkətinin təsisçisi və idarə heyətinin sədri Sona Veliyeva ümummilli lider Heydər Əliyevin təhsilsə daim böyük önem verdiyini, Ulu Önderin ideyalarının Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirildiyini vurğulayıb. Müasir dünyada təhsilin müümət rolunu, ölkəmizdə bu sahəye xüsusi diqqət göstərildiyini qeyd edən S.Veliyeva "Kaspi" Təhsil Şirkətinin inkişaf mərhələləri və fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib. Qeyd olunub ki, şirkət 2007-ci ildə yaradılıb və keçən 10 il ərzində fəaliyyətini genişləndirirək 2 lisey, 4 uşaq bağçası, 11 filial, 7 yerli nümayəndəlik açıb.

2016/2017-ci tədris ilində şirkətin abituriyent hazırlıq kurslarını 324 nəfər bitirib. Onların 311-i büləlli qəbul imtahanlarında yüksək bal toplayaraq nüfuzlu ali məktəblərə qəbul olunub. "Kaspi" liseyinin isə 21 mezununun hamısı ali məktəblərə daxil olub. "Kaspi"nin mezunlarından bir nəfər - Vahab Cəbrayılov qəbul imtahanlarında maksimum nəticə - 700 bal toplayıb və o, "Kaspi" təqaüdünü qazanan ilk tələbə olub.

"Kaspi" Təhsil Şirkəti abituriyent hazırlıq kurslarını bitirən gənclərdən 31-i qəbul imtahanlarında 600-dən yuxarı, 60-ı isə 500-dən çox bal toplayıb. Xaricdə təhsil xidmətləri göstərən Kaspi Qlobal ilərzində 100-dən artıq şagirdi ABŞ-a və Böyük Britaniyaya yay məktəblərinə göndərib. Məktəbələrə hazırlıq kursları olan Kaspi Kids-lərdə isə 1000-dək uşaq məktəbə-hazırlıq programını tam başa vu-

rub. S.Veliyeva bu il "Kaspi" Təhsil Şirkətinin fəaliyyətinin daha da genişləndiriləcək, Beynəlxalq məktəbələrə kurikulum standartları əsasında fəaliyyət göstərən yeni ingilisdilli Kaspi Beynəlxalq Uşaq Bağçasının, həmçinin Bakı şəhərində Azərbaycan və rus bölmələrindən ibarət yeni bağçanın da açılduğunu diqqətə çatdırıb.

"Kaspi" Təhsil Şirkətinin təsisçisi təhsilde uğurları artırmaq məqsədi ilə reallaşdırılacaq layihələrdən də bəhs edib.

Sonra "Kaspi" Təhsil Şirkətinin 10 illik fəaliyyəti ilə bağlı videoçarx nümayiş olunub. Tədbirdə çıxış edən müellim və valideynlər də "Kaspi" Təhsil Şirkətinin səmərəli fəaliyyətindən, təhsilimizə verdiyi töhfələrdən danışır, uğurlar arzuayıblar. Şirkətin liseyini və abituriyent hazırlıq kurslarını bitirən və qəbul imtahanlarında yüksək balı toplayaraq ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunan gənclərə hədiyyələr verilib, "Kaspi" təhsil mərkəzlərində təqdim olunan bütün xidmətlərdən 20 faiz endirimle faydalana bilən kuponlar təqdim olunub.

Mətbuat Şurasının Şikayətlər üzrə Komissiyasının icası keçirilib

Bu gün Azərbaycan Mətbuat Şurasının Şikayətlər üzrə Komissiyasının icası keçirilib. Toplantını giriş sözü ilə açan MŞ sədrinin müavini, komissiya sədri Müşfiq Ələsgərlı gündəlikdə duran məsələlərlə bağlı məlumat verib. Gündəlik səsə qoyularaq qəbul edilib. İclasda müzakirə edilən ilk məsələ "HGC Group" MMC-nin "Dövrün nəbzi" informasiya portalına (dovrunnebzi.com) qarşı şikayəti olub. Müzakirələr gedişində qərara alınıb ki, sözügedən saytla eləqədar məsələ ətraflı araşdırılmaq üçün Şuranın "Reket jurnalistikə" ya qarşı mübarizə Komissiyasının müzakirəsinə təqdim olunmalıdır. Barələrindəki narazılıqların "Reket jurnalistikə" ya qarşı mübarizə Komissiyasında araşdırılmasının zərurılıyinə dair rəy çıxarılan daha iki sayt "Nia.az" və "Real.İq.info"dur. Sözügedən informasiya vasitələri ilə bağlı şikayetin müəllifi Neftçala Elektroşəbəkəsidir.

"Azərkəntrakt" Səhmdar Cəmiyyətinin "Avtomobil neqliyyəti" Təsərrüfatının "Təzadalar" qəzetinə qarşı şikayəti ilə bağlı çıxarılan rəy bundan ibarət olub ki, cavabdhə kütłəvi informasiya vasitəsi təqdim etdiyi materialda dəqiqlişdirmə aparmalıdır. Qəzeti baş-

redaktoru Asif Mərzili bu tələbin yerinə yetiriləcəyini vurğulayıb. Bununla da məsələ q-

panmış hesab edilib.

İclasda müzakirə edilən növbəti məsələ

vətəndaş Azər Xəlilovun "Azpolitika.info" saytında dərc edilmiş və digər informasiya portallarında da yer almış materialdan şikayəti olub. Bildirilib ki, narazılıq doğuran yazıda təqdim obyekti kimi seçilən şəxsin mövqeyinin öyrənilməməsi "Azərbaycan Jurnalistlərinin Peşə Daranışı Qaydaları"nın pozulduğunu şərtləndirən vacib məqamdır. Cəvabdeh KIV-in belə yanaşması həmin materialın müxtəlif rakusdan dəyərləndirilməsinə əsas verir. Bu baxımdan şikayətçinin sözügedən saytın onun şəxsi həyatına müdaxilə etdiyinə, vaxtıla qabardılmış və məhkəmə tərəfindən yanlışlı isbatlanmış məsələləri yenidən gündəmə getirməklə qərezli davranmasına dair iddiaları anlaşıldır. Bütün bunlar nəzərə alınaraq "Azpolitika.info" saytına xəbərdaşlıq olunub və gələcəkdə oxşar yanlışlıqlara yol verməmək tövsiyə edilib. İmişli rayonundan bir qrup vətəndaşın "Həqiqət və reallıq" qəzeti, həmçinin vətəndaş Əliyev Elnurun Kazimov Teymur Mərdan oğluna və Əliyeva Səide Əkrəm qızına qarşı şikayetləri isə hər iki məsələnin artıq məhkəmə müstəvisində araşdırıldığı nəzərə alınaraq gündəlikdən çıxarılib.

Multikultural dövlət olan Azərbaycan yəhudilərinə hörmətlə yanaşır

İşgalçi Ermənistan istisna olmaqla dünyanın bütün ölkələri ilə münasibətlərini suverenliyə və ərazi bütövlüyünə hörmət, sərhədlərin toxunulmazlığı və daxili işlərə qarışmamaq kimi beynəlxalq norma və prinsiplər əsasında quran Azərbaycan bu gün beynəlxalq birliyin hörmət və etimadını qazanıb. Bununla yanaşı, ölkədə son illər ərizində həyata keçirilən sosial, iqtisadi sahədə əldə edilən nailiyətlər, əhalinin sosial rifahının və həyat şəraitinin yüksəlməsi ölkəmizin real mənzərəsi ətrafında yüksək fikir formalaşdırıb. Bu mənzərə ırqindən və dinindən aslı olmayaraq insanlarda böyük maraq doğurub. Dünyanın müxtəlif ölkələrində dərc olunan mətbə orqanlarında, internet potallarında, televiziyalarda bu maraq, isti münasibət özünün bürüzə verir.

can arasında strateji tərəfdaşlığı sübut olduğunu bildirib: "Baş nazir Binyamin Netanyahunun Cənubi Qafqaz regionuna ilk dəfə rəsmi səfərə getməsi bir daha göstərdi ki, iki ölkə arasında siyasi-diplomatik dialoq ən yüksək etimad seviyyəsindədir ve bu əlaqələrin iqtisadi tərkib hissəsi və ticarət dövriyyəsi daim artır".

Azerbaycan haqqında geniş məqalə yayan müellif İsraildeki erməni lobbisinin bir sıra nümayəndələrinin köməyi ilə bəzi İsrail KİV-lərinin bu yaxınlarda İsrail-Azerbaycan hərbi əməkdaşlığında "problemlər" barədə yalan infor-masiya yaymağa çalışdıqlarını da bildirib: "Bir il bundan əvvəl biz Ermənistanda anti-İsrail isteriya-sının və açıq-aşkar antisemitizmin real şahidi olduq. Hətta İsraildəki erməni icması Azerbaycan-İsrail tərəfdaşlığına qarşı təhrikçi etiraz nümayişləri keçirmişdi. "Armenian Report" saytı antisemit və anti-İsrail mövqeləri açıq təbliğ edir, hətta İsrail dövlətini məhv etməyə çağırır".

Xocalı soyqırımına diqqət yetirən müəllif bu aktın iştirakçılarının və ideoloqlarının indiyə qədər cəzasız qalması və beynəlxalq məhkəmə qarşısında dayanmamasının ədalətsizlik və əxlaqsızlıq kimi qiymətləndirib: "Dünyada bu cür presidentlər, praktiki olaraq, yoxdur. Öz cinayətlərini gizlətməyə çalışan nasistlərdən fərqli olaraq,

bəzi erməni ideoloqları, məsələn, Ermənistən dövlətinin indiki başçısı Serj Sarkisyan Azərbaycanın dinc vətəndaşlarına qarşı cinayetkar faşist hərəkətləri ilə çox fəxr edir". Ermənistanda yəhudilər üzərindəki mədəni zorakılığa da diqqət ayıran müellif bu zorakılığın antisemit məzmunlu kitabların nəşr olunmasında, televiziyyada antisemit ruhlu verilişlərin yayılmasında, habelə, Yerevanda Holokost qurbanları memorialının dəfələrlə murdarlanmasında özünp cəstədirdiyini bildirib.

Siyasi icmalçının qənaətinə görə, İsrail Cənubi Qafqazın liderini Azərbaycanla dostluq münasibətlərini həmisi yüksək qiymətləndirməli və inkişaf etdirməli, Azərbaycanın İsraildən əzəqləşdirilməsinə

yol verməmək üçün hər hansı qüvvələrin bu münasibətlərə ziyan yurmasına imkan verməməlidir.

Azərbaycan Rohingya müsəlmanlarına yardım göndərir

M yanmada Rohingya müsəlmanlarına qarşı davam edən kütləvi zorakılıq zəminində eziyyət çəkən insanlara kömək göstərmək məqsədilə Prezident İlham Əliyevin göstərişinə əsasən Azərbaycan hökuməti tərəfindən humanitar yardım göndərilir. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, humanitar yardım "SilkWay" aviasirkəti vasitəsilə Rohingya müsəlmanlarının müvəqqəti sığınacaq tapdıığı Banqladeşə göndərilir. Humanitar yardıma gündəlik tələbat malları və erzaq məhsulları da xidmətindən göndərilir.

ATƏT PA-nın növbəti sessiyalarında Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı müzakirələr aparılacaq

ATƏT Parlament Assambleyasının (PA) növbəti sessiyalarında Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı müzakirələr aparılacaq. Bunu ATƏT Parlament Assambleyasının sədri xanım Kristin Muttonen deyib. O qeyd edib: "Bildiyiniz kimi, ATƏT PA-da təmsil olunan parlamentarilər iclaslarda öz ölkələrinə aid məsələləri müzakirəyə çıxarırlar. Bu baxımdan əlbətə ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması məsələsinin növbəti sessiyalarda müzakirəyə çıxarılmasını gözləyirik".

K.Muttonen bildirib ki, ATƏT PA bütün məsələlərin, xüsusən də ATƏT regionunda mövcud olan münaqişələrin həlli yolları üçün bir platformadır. O əlavə edib ki, ATƏT PA-nın Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Kristian Vigenin regionda sülhün bərqrar olması üçün aktiv işlər aparır: "Biz azərbaycanlı tərəfdəşlərimizla da regionda sülh və sabitliyin bərqrar olması, insanların rifahının təmin olunması üçün fəal iş aparırıq". K.Muttonen cəbhəyanı bölgelərə səfər etməyəcəyini bildirib: "Budəfəki səfərim çərçivəsində cəbhəyanı bölgelərə səfər gözlənilmir".

“KVADRAT-BAS”

RÖVŞƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

Insan ele bir canlı varlıqdır ki, bəzən özündə olmayanda, əsəbine hakim kəslə bilməyəndə, yaxud düşüncə tərzində problemlər yarandığı zaman, milli leksikonuna aid olan, ya da olmayan müxtəlif ifadələri sərt, yaxud da yumşaq tərzdə ifadə etməyə mecbur olar. Bu, insanın daxilindəki xəbislilik təzahürüdür. Misal üçün, kimse xoşuma gəlmeyən bir hərəkətə rəvac verib, mən ona qarşı “kvadrat-baş”, “yemişbaş”, “vədrəbaş”, “çömçəbaş” ya da ki, saysız-hesabsız nə isə “baş” kəlməsini işlədə bilərəm. Fəqət, işlətməyə də bilərem, ən azından səbirli davranışın daha böyük fəsədlərin yaranmaması üçün dlimə sahib duraram. Düzdür, bunun özü də indiki zamanda çox çetin bir məsələdir, bacarınlı isə bacarırlar, hər halda. Burada başqa bir əmma da var. Əmmasi ondadır ki, münasibətim olmayan, mənə istisi-soyuğu dəyməyən bir şəxse qarşı sərt, ya da qeyri-tərzdə ifadə işlədim. O şəxs də olsun bütün dünyadan tanıldığı, hörmət bəslədiyi və vəfat etmiş elm xadimi...

Başqa tərəfdən, heç tanınmış insan olmasın, bir insanın digər insanı təhqir etməsi müsbət qarışlanacaq məsələ deyil. Təessüf ki, bizlər bir sira hallarda belə hadisələrin şahidlərinə çevrilirik. Hətta sözügedən münasibətlərin ele insanlar tərəfindən bəslənməsini görürük ki, yatsaq heç yuxumuza da girməz.

Bir neçə gündür ki, dünya miqyasında tanınmış alimimiz Lütfi Zade Allahın dərgahına qovuşub və Azərbaycanın adını dünyaca məşhur edən şəxsiyyətlərdən biri kimi, Vətənini sevən şəxsiyyət kimi nəşinin doğma torpaqda dəfn edilməsini vəsiyyət edib. Əbəs yere deyil ki, onun dəfn komissiyasının təşkil və fealiyyəti ile bağlı dövlətin ən ali məqamından tapşırıq verilib. Bunun özü Lütfi Zadəyə olan rəsmi hörmət və ehtiramın göstəricisi kimi qiymətləndirilə bilər.

Dövlət strukturunda vəzifə kürsüsü tutan Akif Əlinin mərhum alimimizlə bağlı jurnalistin ünvanladığı suala kobud şəkildə cavab vermesi, üstəlik, onun tərəfindən alimimizə qarşı yaraşmayan məlum bənzətməsini etməsi isə, əslində, əndazəni aşmaqdan başqa bir şey deyil. Düzdür, A.Əli Lütfi Zadəyə qarşı işlətdiyi kobud ifadəsinə görə xalqdan üzr istədi və bu, təqdirətiyən bir haldır, amma nə olsun ki, o, bir növ daxilində olan “mədəniyyətin” bir neçə dəqiqliğə iştirak etdi. Daha dəqiqi, metbuat onun ifadəsini xalqın nəzərinə çatdırılmış oldu. Bir daha diqqət edək, dövlət en yüksək səviyyədə dəyərlə alimimizin dəfninə hazırlıq işləri aparır, dövlət strukturunda işləyen bir şəxs isə dəyərlə alimimiz barədə ağlina gələn ifadəni səsləndirir. Sonra da deyir ki, mənim bundan - Lütfi Zadənin vəfatından, dövlətin dəfn komissiyası yaratmasından xəberim yoxdur (?!-R.). Üstəlik, çox yəqin ki, gen-bol, allı-güllü, kefli-əyləncəli yay tətilindən yenicə qayıdan Akif Əli səhər-səhər bənzər xəbərlər barədə danışmağı sevmədiyi (?!-R.), ümumiyyətlə isə, alimimizi tanımadığını deməklə, ona həqarət etməklə özünü ifşa etmiş oldu.

İndi isə üzrxahlığa gələk. Xalqın, ictimai rəyin haqlı narazılığından sonra bu adam qayıdır deyir ki, her zaman qarşılıqlı anlaşılma şəraitində işlədiyi saytın müxbiri ilə bir-birilərini düz başa düşməyiblərmiş...Aman Allah, insanları bu qədərmi sadəlövhəsən, A.Əli?!

Yaxud deyir ki, o, həqiqətən də, alimin dəfni ilə bağlı təfərruatlara malik deyilmiş (?!). Onda adamdan soruşmaq gərek ki, əcəba, dövlət strukturunda otur-a-otura dövlətin ən ali səviyyədə planlaşdırıldığı, hətta xalqın belə məlumatlı olduğu qərardan niyə xəbərin olmasına ki? Sonda isə üç kəlməlik üzrxahlığında “Tanrı xalqın böyük aliminin ruhunu şad etsin!” deyir. Yaxşı, əgər Lütfi Zadənin böyük alım olduğunu bilirdiñsə, niyə ona yaraşmayan, heç özünə də yaraşmayan ifadəni işlədirdin..?

ALLAH BÖYÜK ALİMİMİZ RƏHMƏT ELƏSİN!

Bakı görüşünün əhəmiyyətli məqamları

Rusiyalı polkovnik: “Belə görüşlərin Azərbaycan paytaxtında keçirilməsi, belə qənaətə gəlməyə əsas verir ki, Bakı hərbi sahədə Rusiya-ABŞ və Rusiya-NATO münasibətlərinin yaxşılaşdırılması paytaxtına çevrilir”

Məlum olduğu kimi, Bakı dönyanın hərbi-siyasi, iqtisadi-mədəni arenasında mərkəz və təşəbbüskar rolunda çıxış etməklə, bir daha beynəlxalq aləmdəki yüksək yerini və danılmaz rolunu təsdiq etmiş oldu. Belə ki, bu dəfə Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi və NATO hərbi komitəsinin rəhbərinin Azərbaycanın paytaxtını danışıqların aparılması istiqamətində mərkəz olaraq seçmələri ölkəmizin əhəmiyyətli məqamlarını ehtiva etmiş oldu. Əbəs yere deyil ki, istər Qərb, istərsə də Rusiya mətbuatı bu görüşə geniş yer verərək, rəsmi Bakını sülh təşəbbüskarı olaraq qiymətləndirdi.

“Komsomolskaya Pravda”: “Rusiya və ABŞ Yaxın Şərqdəki oyunun qaydalarını Bakıda müəyyən edir”

Diger tərəfdən, Qərbin maraqlarını təmsil edən Şimal Alyansı ilə rəsmi Moskvanın strateji baxışlarındakı bir sıra mövqelərin üst-üstə düşməsi yönündə Bakının səylərinin müsbət nəticə verdiyini də vurğulamaq mümkündür. Hər iki hərbi-siyasi dairənin ölkə Prezidenti İlham Əliyevlə görüş keçirmələri və həmin görüşlərdə irəli sürülen yüksək fikirlər də, belə deməyə zəmin yaradır ki, artıq Bakı, bənzər görüşlərdə vəsitiçi, yaxud təşəbbüskar rolunu oynamaqla bu-nu bir ənənəyə çevirib. Yeri gəlmışkən, həmin görüş barəsində Rusiyanın aparıcı media qurumlarından olan “Komsomolskaya Pravda” qəzeti də ekspert və politoloq rəylərinə yer ayırib. Belə ki, bu xüsusda rəy bildirən rusiyalı hərbi-ekspert, istefada olan polkovnik Viktor Baranets həmin görüş ərefəsində deyib ki, Rusiya-ABŞ, Rusiya-NATO münasibətləri dəndurulmuş vəziyyətdə olmasına rəğmən, Bakı görüşünün baş tutması münasibətlərə yenilik getirəcək. SITAT: “Bura təkcə diplomatik və siyasi deyil, həm də hərbi münasibətlər daxildir. Bu münasibətlər, faktiki olaraq, sovetlər dövründən kəndən, soyuq müharibə vaxtındakından da pis vəziyyətdədir. Ona görə ki, biz dəfələrlə Suriyada ABŞ-in rəhbərlik etdiyi koalisianın və Suriya hökumət qüvvələrini dəstəkləyən Rusiya Hərbi-Kosmik Qüvvələrinin necə fealiyyət göstərdiklərini deməsik. Biz dəfələrlə ABŞ-in rəhbərlik etdiyi koalisianın terrorçulara qarşı Suriyada vahid cəbhədə

intensiv xarakter alacağından xəbər verir.

Bu baxımdan, V.Baranets son vaxtlar Rusiya və ABŞ, Rusiya və NATO generallarının görüşlərinin, məhz Bakıda keçirilməsi məsələsinə toxunub. O, bu ilin fevralında Bakıda Rusiya və ABŞ baş qərargah rəisiinin görüşünün keçirildiyini xatırladıb: “Belə görüşlərin Azərbaycan paytaxtında keçilməsi, belə qənaətə gəlməyə əsas verir ki, Bakı hərbi sahədə Rusiya-ABŞ və Rusiya-NATO münasibətlərinin yaxşılaşdırılması paytaxtına çevrilir. Bu, birinci məqamdır. İkinci məqam isə, Bakının dünya miqyasında strateji mövqedə yerləşməsidir. Bu regionda həm Rusiyanın, həm də ABŞ-in strateji maraqları var. Təbii olaraq, bu strateji regionda - nəzərəalsa ki, Suriya Bakıya çox da uzaq deyil - Rusiya və ABŞ Yaxın Şərqdəki oyunun qaydalarını müəyyən etməlidir. Ona görə ki, biz dəfələrlə Suriyada ABŞ-in rəhbərlik etdiyi koalisianın və Suriya hökumət qüvvələrini dəstəkləyən Rusiya Hərbi-Kosmik Qüvvələrinin necə fealiyyət göstərdiklərini deməsik. Biz dəfələrlə ABŞ-in rəhbərlik etdiyi koalisianın terrorçulara qarşı Suriyada vahid cəbhədə

mübarizə aparmasını təklif etmiş. Lakin heç bir cavab almamışq. İndi isə Suriyada terrorra qarşı mübarizədə mühüm mərhəle yaşanır. “İŞİD”-in ikinci paytaxt hesab edilən Deyr-Ez-Zor bölgəsində həlledici döyüşlər gedir. Suriya ordusu Rusiyanın köməyi ilə artıq şəhərin mühəsirəsini yarıb. Bildiğiniz kimi, ABŞ-in rəhbərlik etdiyi koalisia Iraqda “İŞİD”-ə qarşı mübarizə aparır. Ordan qacan terrorçular isə Suriyaya axın edirlər. ABŞ-in bu fealiyyəti Iraqda terrorçuların Suriyada cəmləşmələrinə səbəb olur. Ona görə də, bu məsələde razılığa gəlmək lazımdır. Elə etmək lazımdır ki, terrorçulara qarşı mübarizədə Suriya ordusuna, Rusiyaya və ABŞ-in rəhbərlik etdiyi koalisiyaya ziyan deyməsin”.

Görünən isə budur ki, Bakı görüşü Azərbaycanın regiondakı yerini və rolunu daha da möhkəmləndirməklə yanaşı, yaxın perspektivdə beynəlxalq aləmdəki hərbi-siyasi cəhətdən də aparıcı mövqeyə sahib olacaq ehtimallarını doğruldur. Əks-təqdirdə, Bakı bənzər görüşlərin mərkəzi statusunu qazana bilməzdı.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

AZALJET aşağıbüdcəli brendi ləğv olunur

“Bata Airways” aşağıbüdcəli aviasirkətin işe salınması ilə əlaqədar olaraq 2017-ci il oktyabrın sonundan etibarən Azərbaycan Hava Yollarının (AZAL) tariflərində bir sıra dəyişikliklər olacaq. Bu barədə AZERTAC-a “Azərbaycan Hava Yolları” QSC-dən bildirilib. AZALJET aşağıbüdcəli brendi tamamilə ləğv olunur və baqajın daşınmasını nəzərdə tutmayan xüsusi endirimli tariflər də daxil olmaqla yeni tariflər tətbiq ediləcək. Digər tariflər də barədə oktyabrın sonuna yaxın elan ediləcək. Qeyd edək ki, AZAL-in bütün yeni tariflərinə əl yükü (10 kilogram) və təyyarə göyərtəsində tam şəxsi qidalanma (seçime uyğun istəmək, desertlər, salatlar, soyuq və isti içkilərin bütün növləri) daxil olacaq.

Azərbaycan ATƏT və onun bütün institutları ilə əməkdaşlığı önəm verir

Milli Meclisin sədri müavini, ATƏT Parlament Assambleyasında (PA) Azərbaycan nümayənde heyetinin rehbəri Bahar Muradova sentyabrın 8-də ATƏT PA-nın sədri Kristin Muttonenin başçılıq etdiyi nümayənde heyeti ile görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Bahar Muradova Azərbaycanın ATƏT və onun bütün institutları ilə əməkdaşlıqla böyük önem verdiyini bildirib. "Hesab edirik ki, regionda baş verən proseslər bu əməkdaşlığın getdikcə daha da intensivleşməsini tələb edir. Sizin ölkəmizə ilk səfəriniz ATƏT-Azərbaycan münasiibətlərinə, eləcə də regionda gedən proseslərə verdiyiniz önəmin göstəricisidir", - deyə Bahar Muradova qeyd edib. ATƏT PA-nın sədri Kristin Muttonen Azərbaycana səfərindən məmənnun-

luğunu ifadə edib. O deyib ki, Azərbaycan ATƏT üçün çox önemli bir ölkədir. Müyyəyen mövzular var ki, Azərbaycanın təcrübəsindən yararlanmaq istəyirik. Məsələn, multikulturalizm dünyada

Azərbaycan haqqında olduqca xoş təessüratlar yaradır. Görüşdə əməkdaşlığın indiki vəziyyəti və perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Ermenistanda media azadlığı sahəsində vəziyyət gərgindir. İşgalçi ölkədə jurnalistlər təqib olunur, mətbu organlar müxtəlif bəhanələrlə bağlanılır. AZƏRTAC xəbər verir ki, parlamentin qəbul etdiyi yeni qanun isə jurnalistlərin fəaliyyətini bir qədər də məhdudlaşdıracaq. Bundan sonra Ermenistanda jurnalistlər parlamentin iclaslarında iştirak edə bilməyəcəklər. Bu barede Ermenistan parlamentində dövlət məsələləri və insan haqlarının müdafiəsi komissiyasının sədri Qrayr Tovmasyan məlumat verib. O qeyd edib ki, müzakirələr zamanı zalla jurnalistlərin olması deputatların işinə maneə yaradır. Bu səbəbdən də media təmsilcələrinin parlamentin iclaslarını buraxılmaması qərara alınıb.

Ermənistanda media azadlığı sahəsində vəziyyət gərgindir

Bununla bağlı yeni qanun da qəbul olunub. Qanuna əsasən, jurnalistlər dövlət qurumlarının icazəsi olmadan heç bir yerdə çəkiliş apara bilməzlər. Yalnız iki deputat, Levon Zurabyan və Nikol Poşinyan qəbul olunan yeni qanunu əleyhine çıxıb. Onlar bildiriblər ki, onuz da ölkədə media azadlığı yoxdur. Bunu beynəlxalq qurumlar da təsdiqləyirlər.

Sərhədsiz Reportorlar Birliyinin 180 ölkə arasında apardığı monitoringə əsasən, Ermenistan KİV nümayəndəlinə qarşı təzyiqlərə görə ilk sıralarda dır. Parlamentin qəbul etdiyi yeni qanun isə jurnalistlərin fəaliyyətini bir qədər də məhdudlaşdırır.

Söz azadlığı komitəsinin sədri Aşot Melikyan deyib ki, Ermenistanda jurnalistlər addımباşı qadağalar və təzyiqlərlə üzüşürler. Onlar tez-tez döyürlərlə. Əgər hakimiyət media üzərində təzyiqlərinə davam edəksə vəziyyət da-

ha pis olacaq. İndi ölkə mətbuatı heç vaxt olmadığı qədər təhlükə altındadır. Bir il ərzində işğalçı ölkədə jurnalistlərə qarşı səksənə yaxın zorakılıq hali qeyd olunub. Hökumət media təmsilciliyinin mitinqləri işıqlandırması haqqında beynəlxalq seviyyədə öhdəlik götürürə də bunun eksi müşahidə olunur. İrəvan-da baş verən etiraz aksiyalarında en çox döyürlən və avadanlıqları sindirilan da məhz jurnalistlər olur. Jurnalistlərin hüquqlarının addımباşı pozulduğu Ermenistanda internetdə də məhdudiyyətlər var. Internet üzərində fəaliyyət göstərən TV-ləri izləmək getdikcə çətinləşir. Ötən il "Ilur" internet televiziyası və Qraparaq qəzətinin emlaklarına həbs qoyulub. Seçki prosesləri zamanı da jurnalistlərə normal fəaliyyət üçün heç bir şərait yaradılmışdır. Seçki məntəqələrində hücumlara məruz qalan media təmsilcələrinin şikayətlərinə isə baxılmır.

Nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Tovuzda vətəndaşları qəbul edib

Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə əsasən, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəline uyğun olaraq, sentyabrın 8-də nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə Tovuz rayonunda bölge vətəndaşlarını qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qəbuldan əvvəl nazir Ramin Quluzadə və Tovuz Rayon icra Hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalov ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, önləne gül dəstələri düzüblər.

Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən qəbulda R.Quluzadə Tovuz, Şəmkir, Gədəbəy, Qazax və Ağstafa rayonlarının sahilərinin müraciətlərini dinləyib. Vətəndaşlar əsasən telekommunikasiya, inter-

net, poçt xidmətləri, yol təmir-tikintisi, yeni marşrut xəttinin açılması, marşrut qrafiklərində dəyişiklik edilmesi, işə qəbul və digər məsələlərlə bağlı müraciət ediblər. Müraciətələrin bir qismi yerində öz həllini təpib. Araşdırılmasına ehtiyac olan bir sira məsələlərin qanunvericiliye uyğun, operativ həlli üçün müvafiq tapşırıqlar verilib. Nazirliyin səlahiyyətlərinə aid olmayan məsələlərə dair müraciətələr isə aidiyəti qurumlara çatdırılması üçün qeydiyyata alınıb. Regional sefər çərçivəsində nazir aidiyəti rayonların Telekommunikasiya qoşşaqları, poçt filialları, eləcə də, Dövlət Avtomobil Nəqliyyatı Xidmətinin regional bölmələrinin və tabeli qurumlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə müşavire keçirib. Sektor üzrə mövcud durum, çatışmazlıqlar, nöqsanlar, vətə-

nda şikayətləri üzrə geniş müzakirələrin aparıldığı müşavirədə həyata keçirilən islahatları vətəndaş məmənnuluğu və xidmet keyfiyyətinin yüksəldilmesine yönəldiyi diqqətə çatdırılıb. Toplantıda R.Quluzadə müvafiq sahə rəhbərlərinə hər bir vətəndaş müraciətinə fərdi və həssaslıqla yanaşılması barədə tapşırıqlar verib.

Bəlkə, onu da "adam" yerinə qoydular

Rafiqə

Azərbaycan müxalifəti siyasi arenaya çıxdığı gündən bu yana heç vaxt ortaq mövqeyə gəlmək və birgə mübarizə aparmaq iradəsini ortaya qoya bilməyib. Ən azı bugünkü durum, məhz belə düşünməyə əsas verir. Odur ki, həzirki məqamda müxalif siyasi qüvvələr bir-birilə anlaşa bilmir, hətta ayrı-ayrılıqla hər biri özünü müxalifətin "anasi", "atasi" və ya xud da "güclü lideri" hesab edir. Ancaq bu əbləhlər anlamırlar ki, Azərbaycan adlı məməkətdə bir müxalifət donunu əyninə geyinmiş Əli Kərimlidir. Çünkü satqın və Vətən xaini tituluna sadıq qalan Ə.Kərimlinin əməlləri ilə dövlətimizə və dövlətçiliyimizə vurdugu zərbələr hələ də davam etməkdədir.

Ermənilərin Azərbaycandakı himayədarı, emissarı, kəşfiyyatçısı, "şpionu" olan Arif və Leyla Yunuslarım dövlətçiliyimiz əleyhinə apardığı işlər bu gün də davam edir. Ele buna görə də, Ə.Kərimli hər zaman işverən, dövlət xəyanət edən və dövlət əleyhinə olan qrupun başında dayanan Leyla və Arif Yunusları müdafiə edib. Həbsdə olduğu müddətə Leyla və Arif Yunuslara zəher daşıyan ünsürlərə göstəriş də verib ki, "Azadlıq"da ictimaiyyətə biki neoerməni ünsürün guya günahsız olduğunu sübut edən yazılar yazsınlar, onların günahsız olduğunu sübuta yetirməyə cəhd göstərsinlər. Neca deyərlər, bu ünsürlərin hərəkəti lap dəvəquşunun başını soxmasına bənzəyir.

Bütün bunlar öz yerində. Ancaq gəlin onları müdafiə edən satqın titulunun sahibi Ə.Kərimli daha necə tanımağımız, faktlar birdir, ikidir, üçdür... Ə.Kərimli satqın, xəyanətkar, cinayətkar olmaqla yanaşı, həm də vaxtılı Demokratianın İnkışaf Fondu-nun pullarını AXCP-nin keçmiş sədri Əlüləfəz Elçibəyin əleyhinə işləmiş bir oğrudur. Bax, bu gün artıq heç kim soruşmur ki, "Kimsidir Ə.Kərimli?" Çünkü hamı yaxşı bilir ki, Ə.Kərimli dəhşət və qorxuya bələnmış Azərbaycanın siyasi arenasında çürük və ləkəli mənəviyyəti olan ünsürdür. Anlamır ki, ləkəli mənəviyyati olan, bu cinayətkar, satqın ünsür heç vaxt xalq tərəfindən qəbul edilmir və bundan sonra da edilməyəcək. Bilən bilir ki, Ə.Kərimli, nəinki dövlətçilik əleyhinə çalışıb, həm də Xalq Cəbhəsi taleyində dağıdıçı rolu ilə ləkəli və rüsvayçı bir iz qoymuş ünsürdür. Bir də mavi rəngə vurğun olan Ə.Kərimli bir vaxtlar rəngli inqilabçı idi, indi isə qocalmış köhnə və boz çapqalıdır ki, ancaq ulamaqdən başqa heç nəyə gərek tullanıtdır.

Ə.Kərimli həm də Əlbülfəz Elçibəyden istifadə edərək, sevimli komsomolçusu olmuşdur. Bu, o Ə.Kərimli iddi ki, sonralar öz ustادına kəm baxdı, ona xəyanət etdi və ən nəhayət, zəhərleyib o dünyaya göndərdi. Beləcə rəhmətlik Elçibəy də Ə.Kərimlinin əsl xisətindən xəbərsiz dünyadan getdi.

Bu gün "Cəbhə"nin siyasi çətinliklərlə üzləşməsinin əsasını, məhz Ə.Kərimli qoymuşdu. Bir çox "cəbhəçilər" maddi çətinliklərə məruz qalsalar da, Ə.Kərimli daim firavənlilik içində yaşamış, hətta öz siyasi liderinə belə meydan oxumaqdən çəkinməmişdi. Onun seçkilərdən-seçkilərə birləşib-ayrıldığı Lale Şövkətə, İsa Qəmbərə də siyasi badalaqları az olma-mışdı.

Görünür, bu səbəbdən də, bu gün Qərbədəki qardaşlarının da ona inamı qalmayıb. Onlar yaxşı bilirlər ki, Ə.Kərimli yalançı, xəyanətkardır və Qərbən bundan xoş-zadı gelmir. Ona görə də, Ə.Kərimli seçkilər ərefəsi Qərbədəki qardaşlara yenidən xoş görünmək üçün, indi də düşüb Leyla və Arif Yunusların da inanca. Fikirləşir ki, bəlkə onu da "adam" yerinə qodular.

Tarixən Türkiyə ilə Rusiya arasındaki münasibətlər geniş geosiyasi məkana ciddi təsir edib. Əsrlərlə Avrasiyanın iki böyük imperiyası bir-birinə düşmən siyaset yeridiblər. Təcrübə göstərir ki, belə gedışat, əslində, həm Türkiyəyə, həm də Rusiyaya ziyandır. Son illər iki böyük dövlət daha çox əməkdaşlıqla meyl edirlər. Bu ilin avqustunda İzmirdə beynəlxalq sərgi-yarmarkanın keçirilməsi zamanı iki ölkə arasında əməkdaşlığı daha da genişləndirmək barədə razılığın əldə edilməsi yeniyi ümidi lər yaradıb. Analitik və ekspertlər Rusiya-Türkiyə yaxınlaşmasının faydalılığını əsaslandırmaq üçün müxtəlif arqumentlər gətirirlər. Biz onların bəziləri üzərində geniş dayanaraq, iki ölkə arasındaki əla-qələrin inkişafının doğrudan da, geniş geosiyasi məkanda müsbət nəticələr verəcəyini vurğulamaq istərdik.

İzmir yarmarkası: rus-türk dostluğunda yeni sahifaya doğru

Türkiyənin İzmir şəhərində "İzmir International Fair" adı ilə meşhur olan beynəlxalq yarmarka-sərgi avqustun 18-də işinə başlayıb. Bu, həmin ad altında keçirilən 86-cı tədbirdir. Onun əsas mövzusu "Innovasiya və energetika"dır. Sərgi-yarmarka avqustun 27-ə qədər davam edib. Bu tədbirin əsası 1927-ci ildə qoyulub. Müəyyən fasılələrə baxmayaq, indiyə qədər keçirilir. Artıq dünyanın ən mötəbər sərgi-yarmarkalarından biri hesab olunur. O, izmirin gözəl guşələrindən olan Mədəniyyət parkında təşkil edilir. Bu il sərgi-yarmarkaya maraq daha böyük olub. Adətən orada xarici ölkələr Türkiyə ilə əməkdaşlığı inkişaf etdirə biləcək layihələr təklif edirlər. Bu ilki tədbirdə həmin istiqamətdə daha çox fərqlənen Rusiya Federasiyası olub.

türk xalqları məsələsində tərəflərin daha müsbət tonda razılışmasına imkan yaradacaq. Bele ki, mədəniyyət və tarixi olaraq Türk-yəyə meyl edən Qafqaz türkləri ilə bağlı Ankara Rusiyanın maraqlarını nəzərə alaraq siyaset yeridə bilər. Və eyni zamanda, Moskva regionda Ankaranın maraqlarının ciddi surətdə nəzərə ala bilər (bax: əvvəlki mənbəvə).

Rusiyalı ekspert bundan başqa Bosfor ve Dardanel boğazları-nın Rusiya hərbi donanması üçün açılması imkanın yüksəldiyini vurgulayır. Doğrudur, beynəlxalda konvensiyalar indi də rus hərbə gəmilərinə sərbəst surətdə böyəzərlərdən keçməye imkan verir.

Bundan başka, analistik russ-türk dostluğunun Krımın təhlükəsizliyinə, Ukraynada anti-Rusya əhval ruhiyyəsinin yatırılmasına böyük töhfə verdiyini vurğulayır (bax: əvvəlki mənbəyə). Bütövlük-də bu müttəfiqlik Rusyanın cə-nub-qərb sərhədlərinin qorunma-sında əvəzsiz imkanlar yaradır. Bu, Moskvaya hərbi qüvvələrini daha balanslı bölməyə şans verir. Cənub istiqamətində həddindən çox hərbi güc toplamaq zərurətini aradan qaldırır.

Rostislav İşenko bunlarla ya-
naşı onu da qeyd edir ki, Rusiya-
nın Türkiyə ve İranla əməkdaşlığı
Suriya böhranının həllində uğur
əldə etməyə əlavə imkanlar yara-
dır. Bununla Rusiya özü üçün
strateji əhəmiyyəti olan bir regi-
onda möhkəmlənmək imkanı əldə
edir (bax: əvvəlki mənbəyə).

Nehayət, Türkiyə ilə əməkdaşlıq Rusiyaya Qərb qarşısında bəzi coğrafi və hərbi üstünlükler verir. Bunu Rostislav İşenko onunla izah edir ki, Türkiyə Avropana ən güclü orduya sahibdir və NATO bu faktdan Rusyanı təcrid etmək, yaxud ən azından onu sıxışdırmaq üçün istifadə edir. Bu na siyasetdə "Türk kartı" deyilir. Bununla NATO və ABŞ-in əlindən "Türk kartı" alınır ki, onun da əhəmiyyətini Kreml cox gözal bilir.

Bütün bunlar onu tesdiq edir ki, İzmir sərgi-yarmarkasında Rusiya və Türkiyə arasında yüksək səviyyədə əməkdaşlıq barədə müzakirələrin aparılması böyük nəticələr verə bilər. Belə ki, bütün sahələr üzrə əlaqələr strateji səviyyəyə yüksələ bilər. Bu da özlüyündə geniş geosiyasi məkanda dinamikanın ciddi surətdə veni-

Rusiya-Türkiyə strateji tərəfdaslığı: İzmir sərgisindən sonra gəlinən qənaətlər

Rusiyani sərgi-yarmarkada energetika naziri Aleksandr Novakın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib. Tədbir çərçivəsində xüsusi konfransların, seminarların, müzakirələrin keçirilməsi bir ənənəyə çevrililib. 86-ci sərgi-yarmarkada Türkiyə ilə Rusiya innovasiya, yüksək texnologiyalar, enerji və s. sferalarda qarşılıqlı əməkdaşlığı inkişaf etdirmək imkanlarını müzakirə ediblər (bax: Proriv na öjnom napravlenii: kak Rossia zakreplietsə v Turüii / "Rossia seqodnə", 19 avqust 2017).

Türkiye ve Rusiya nümayəndə heyətləri görüşdən sonra ümidiyərıcı bəyanatlarla çıxış ediblər. Tərəflər iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsini 100 milyard dollara çatdırmaqdə qərarlı olduqlarını bəyan ediblər. A.Novak türk iş adamlarının Rusiya iqtisadiyyatına 10 milyard ABŞ dolları həcmində sərmayə qoymuşunu açıqlayıb. Ruslar da təqribən eyni həcmde Türkiye iqtisadiyyatına sərmayə qo'yublar. Ancaq bu rəqəmi dəfələrlə artırmaq lazımlı gəldiyi də qeyd olunub.

| Bunun üçün bir sıra imkanlar

mövcuddur. Məsələn, Rusiya 2018-ci ildə Türkiyədə Aksu nüvə reaktoru quraşdırmağa başlamalıdır. Qaz sahəsində böyük layihənin reallaşdırılmasına başlanılıb. Kənd təsərrüfatı mehsulları artıq Rusiyaya aparılır. Bundan başqa, Türkiyə də Rusiyadan lazımı mal-ları alır. O cümlədən hərbi sahədə əməkdaşlıq yeni səviyyəyə yüksəlir. Buna misal olaraq Rusiya-nın S-400 zenit-raket sistemlərini Türkiyəyə satmasını göstərmək olar. Prezident Rəcəb Tayyib Ər-doğan bununla bağlı müqavilənin imzalandığı haqqında bəyanat ve-rib

Rusiyali ekspertler iki büyük dövlət arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsinin hər iki tərəfə faydalı olduğu barədə analitik yazılar dərc edirlər. Onu vurğulayaq ki, cəmi bir neçə ay bundan önce belə növ yazılar nadir hallarda mətbuatda dərc edilirdi. Rusiya mətbuatı adətən erməni daşnaklarının və kurd separatçıların maraqlarına uyğun gələn qərəzli yazıları çap edirdilər. Ancaq son dövrlərdə bu tendensiya səngimmiş kim görünürlər, çünkü iki ölkənin rəsmiləri konkret əməkdaşlıq layihələrini sürətliyən həyata kecirirlər. Əlavə

olaraq, Rusiyadaki sağlam ekspert dairələri və analitik qruplar reallığı görürələr. İndi deyə bilərik ki, Türkiye ilə Rusiya arasında tarixi dostluq və tərəfdəşligin real teməllər üzərində qurulması üçün sans yaranıb.

Burada bir məqamı mütləq vurğulamaq gərəkdir. Rusiya və Türkiyə arasında münasibətlərin konstruktiv məcraya yönəlməsinin də Ulu öndər Heydər Əliyevin çox ciddi fəaliyyəti olub. Bu kursu indi İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Bunun nümunəsi kimi Ankara-Moskva qarşışdırması yarananda, Azərbaycan Prezidentinin xüsusi fəallıq göstərməsini xatırlada bileyrik. Şübhəsiz, Rusiya və Türkiyə kimi iki böyük dövlət arasında əməkdaşlıqdan Azərbaycan da böyük fayda görə bilər.

**Moskva-Ankara əməkdaşlığı:
Azərbaycan faktorunun
nazərə alınması**

Əslində, bu məqamı rusiyalı analitiklər ayrıca qeyd edirlər. Məsələn, yuxarıda vurğuladığımız məqalədə Rostislav İşenko yazır ki, Ankara-Moskva münasibətlərinin inkisaf etməsi Qafqazdağı

lakin bir sıra incə məqamlar vardır ki, onlar istənilən zaman və ziyyətin dəyişə bilməsini göstərir. Dost Türkiye isə ən çətin zamannda belə Rusiya gəmilərinə yolu bağlamaz. Hazırda Yaxın Şərqiyanı geosiyasi mübarizə aparan Moskva üçün bunun nə dərəcədə əhəmiyyətli olduğunu dərk etmək çətin devil.

Diger argument Türkiye'ni geosiyasi nüfuzu ile bağılıdır. Rostislav İşenko vurgulayır ki, Rusya-Türkiye müttəfiqliyi Cənubi Qafqazda sabitlik və sülhün təminatçısıdır. Bu tezis xüsusiə erəməni ekspertlərin regionda Ermənistanın rolu ilə bağlı götirdiklərini süni argumentləri sabun köpüyü kimi dağdır. Ermənilər sübut etməyə çalışırlar ki, Ermənistana Rusiya əməkdaşlığı regionda sabitliyi təmin edir. Rusiyalı analitik isə tamamilə fərqli fikir ifade edir. Regionda Rusya-Türkiye dostluğun real olaraq sakitliyin və sabitliyin təminatçısıdır. Şübhəsiz, Rusiya və Türkiye qarşılıqlı anlaşmalarında olurlarsa, orada mütləq Azərbaycan da var. Yəni, əslindən regionda sülh, sabitlik və əmin-əmanlılığı Azərbaycan-Türkiye-Rusya üçünlük təşkil etmək olmalıdır.

leşməsinə təkan verər. Lakin rus analitik bunun üçün Türkiyənin sabit strateji tərəfdəşə çevrilməsi gərəkliyini vurğulayır. Bu necə mümkün ola bilər?

Bu suala Rostislav İşenko cavab verməyə çalışır. Onun məntiqinə görə, başlıca olaraq iki ölkə arasında konkret əməkdaşlıq layihələrini reallaşdırmaq və onların sayını artırmaq lazımdır. Bu istiqamətdə fəaliyyətin yüksək texnologiyalı silahlar, nüvə enerjisi və qaz sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirməkdən ibarət olduğuunu qeyd edir.

Təbii ki, sadalanan faktorların hər birinin ciddi əhəmiyyəti vardır. Ancaq Rusiya və Türkiye arasında əməkdaşlığın sabit strateji xarakter alması üçün başqa bir amil də tələb olunur. Bu, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli ilə bağlıdır. Yəni bu məsələ reallaşmasa, Ankara-Moskva münasiibətlərinin tam olaraq səmərəli rəsə düşməsi imkansızdır. Proseslərin gedişinin də bu tezisin doğru olduğunu təsdiqləyəcəyinə əminik.

Binəqədi rayonunun nümayəndə heyəti Cocuq Mərcanlıya səfər edib

matlarla və digər zəruri avadanlıqlarla təchiz etmişlər.

Məktəblə tanışlıqdan sonra Binəqədi nümayəndə heyəti kənd sakini Oqtay Həziyevin evində olaraq ailə ilə səmimi söhbət ediblər. Görüşün sonunda ailəye Binəqədi rayon icra həkimiyyəti tərefindən hədiyyələr təqdim edilib. Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Cocuq Mərcanlı kəndində inşa edilmiş məscidlə yaxından tanış olublar.

Səfərin sonunda nümayəndə heyəti Ermənistən silahlı qüvvələri tərefindən Füzuli rayonunun Alxanlı kəndində töredilən cinayət nəticəsində həlak olmuş Zəhra Quliyeva və onun nənəsi Sahibə Allahverdiyevanın məzarını zi-

Binəqədi rayonunun icra həkimiyyətindən və YAP Binəqədi rayon təşkilatından olan nümayəndə heyəti Cocuq Mərcanlıya səfər edib. Nümayəndə heyəti səfər çərçivəsində, ilk önce, aprel şəhidiinin xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edərək, öünüə əklil qoyublar. Daha sonra nümayəndə he-

yəti Cocuq Mərcanlıda yeni inşa olunmuş 96 şagird yerlik məktəble tanış olaraq məktəbə hədiyyələr, yəni tədris ilində məktəbə gedəcək şagirdlərə məktəbli geyimləri, idman formaları və avadanlıqları, məktəb ləvazimatları, suretçixarma aparati təqdim etmiş, ibtidai hərbi hazırlıq fənni üzrə sinif otağını xüsusi ləvazi-

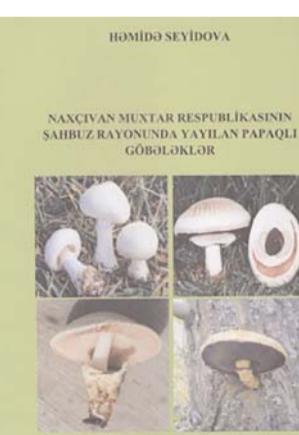
yarət edərək, üzərinə çiçək dəstələri qoyublar.

Yeni tədris ili ərəfəsində Binəqədi rayon nümayəndə heyətinin Cocuq Mərcanlıya səfəri xoş təessüratlarla yekunlaşdırıldı.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Yeni monoqrafiya: "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonu ərazisində yayılan papaqlı göbələklər"

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Naxçıvan Bölmesinin Biologiya resursslari İnstitutunun böyük elmi işçisi Həmidə Seyidovanın "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonu ərazisində yayılan papaqlı göbələklər" monoqrafiyası nəşr olundu. AMEA-dan AZƏRTAC-a bildirilər ki, monoqrafiya Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şahbuz rayonu ərazisində yayılan papaqlı göbələklərin taksonomik spektri, botaniki-coğrafi xüsusiyyətləri, nadir növlərin mühfizəsi istiqamətində aparılan elmi-tədqiqat işlerinin

nəticələrinə həsr olunub.

2007-2015-ci illərdə Şahbuz rayonunun Mərəlik, Sələsüz, Badamlı, Daylaqlı, Külüs, Keçilli, Qarababa, Mahmudoba, Nurusu, Kükü, Kolani və digər yerlərinə təşkil edilən ekspedisiyalar zamanı papaqlı göbələklərin növ tərkibi və yayılma zonaları dəqiqlişdirilib, onların mövsümü dinamikasının illər üzrə dəyişilməsi müəyyənləşdirilib.

Qeyd edək ki, tədqiqat dövründə

toplunan materiallar əsasında Şahbuz rayonunda 2 sinif, 7 sıra, 25 fəsilə, 57 cinsə aid olan 93 növ papaqlı göbələk müəyyən edilib ki, onlardan da 16 fəsilə, 45 cins və 84 növ Naxçıvan mikobiotası üçün ilk dəfə olaraq verilir. Toplanılan göbələklərdən 4 cins, 18 növ isə Azərbaycan mikobiotası üçün ilk dəfə aşkar edilib.

Aparılan tədqiqatlar zamanı müəyyən olunub ki, ərazidə papaqlı göbələklərin 42 yeməli, 30 yeməli olmayan və 6 zəhərlı növü vardır. Yeni nəşr göbələklərə dair məlumatların öyrənilməsində, bioloji müxtəlifliyin qiymətləndirilməsində, ətraf mühitin mühafizəsinə dair proqramların hazırlanmasında, orta və ali məktəblərin tədris proqramlarının həyata keçirilməsində esas mənbə kimi istifadə oluna bilər.

"Zaman və məkan" adlı müsabiqə keçiriləcək

Azərbaycan Respublikası Kinematoqraflar İttifaqı

Azərbaycan Respublikası Kinematoqraflar İttifaqı "Zaman və məkan" adlı qısametrajlı sənədli filmlər üçün ssenari müsabiqəsi elan edib. İttifaqın mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən məlumatə görə, yaşı 35-ə qədər olan bütün şəxslər ssenari müsabiqəsində iştirak edə bilərlər..

Şərtlərə görə hər bir müəllif 3 ssenariden artıq təqdim edə bilməz. Birinci yerin sahibinə 1500, ikinciye 1000, üçüncüye isə 500 manat məbləğində pul mükafatı verilecek. Ssenari müsabiqəsinin keçirilməsində məqsəd kinematoqrafiya sahəsində gənclərin yaradıcılıq fəaliyyətini inkişaf etdirmək, gənc və istedadlı müəllifləri aşkar çıxarmaq, həmçinin milli kinomuza yeni fikir, yeni nəfəs getirməkdir. Ssenarilər oktyabrın 31-nə qədər təqdim edilməlidir

Nizami rayonunda aztəminatlı ailələrin uşaqlarına məktəb çantası və məktəb ləvazimatları hədiyyə edilib

Yeni Azərbaycan Partiyasının Nizami rayon təşkilatının qərargahında yeni dərs ili ilə əlaqədar aztəminatlı ailələrin nümayəndəleri ilə görüş keçirilib. Görüşdə çıxış edən YAP Nizami rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin de-

putatı Sədaqət Veliyeva qarşidan gələn 15 Sentyabr Bilik Günü münasibətlə valideynləri və şagirdləri təbrik edib: "Rayon təşkilatı, ənənəvi olaraq, hər il 15 Sentyabr - Bilik Günü ərəfəsində rayonda yaşayan aztəminatlı ailələrin nümayəndəleri ilə görüşür və onların övladlarına məktəb çantası və məktəb ləvazimatları hədiyyə edir. S. Veliyeva bu humanitar aksiyasının Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Onun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin tövsiyəsi ilə keçirildiyini bildirib: "Ulu Öndərimiz daim imkansız ailələre kömək etməyi tövsiyə edirdi. Biz bu tövsiyəyə sadıq qalaraq, hər zaman bele insanlara diqqət göstərməyi özümüzə borc bilirik". "YAP daim humanizm mövqeyində çıxış edərək, bu cür tədbirləri gələcəkdə də davam etdirəcək", - deyən deputat arzularını ifadə edərək, məktəbin müqəddəs ocaq olduğunu deyib. Valideynlər isə göstərilən diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya, eyni zamanda Yeni Azərbaycan Partiyasına minnətdarlıq ediblər.

Sonda bu il 1-4-cü siniflərə gedəcək 150-dən artıq uşaqla məktəb çantası və məktəb ləvazimatları hədiyyə olunub.

R.HÜSEYNNOVA

9 sentyabr 2017-ci il

AXCP sədrinin erməni sevgisinə daha bir sübut!

Əli Kərimli: "Ermənistan inkişaf edir..."

AXCP sədrini Əli Kərimlinin "peşələrin-dən" biri də "facebook"da hakimiyyətə qarşı böhtançı fikirləri əsasında "klaviatura qəhrəmanlığı" nümayiş etdirərək, mətbuata çıxmağa çəkinməsidir. Xüsusi-lə, "dostlar"-deyə bənzər müraciətləri ilə özünü "dahi siyasetçi" kimi təqdim edən Ə.Kərimli öz böhtanlarına o qədər aludə olur ki, sonda onunla düşmən ölkənin Ermənistan siyasetçiləri arasında heç bir fərq qalmır. Çünkü bu gün Azərbaycana qarşı işgalçılıq siyaseti yürüdən erməni mediası Azərbaycanın dövlətçilik maraqlarına qarşı necə çıxışlar edir, Ə.Kərimlinin çıxışlarından qətiyyən fərqlənmir. Əbəs yerə deyil ki, AXCP sədrinin fikirləri zaman-zaman erməni mediasında manşet xəbərlər silsiləsində yer alır.

Əli Kərimlinin fikirləri onun Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı hansı dərəcədə düşmən kəslidiyinin bariz göstəricisi olaraq qiymətləndirilə bilər

Bu dəfə Ə.Kərimlinin Azərbaycan hakimiyyətini Ermənistan iqtidarı ile eyniləşdirmesi isə onun, həqiqətən də, Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı hansı dərəcədə düşmən kəslidiyinin bariz göstəricisi olaraq qiymətləndirilə bilər.

Misal üçün, AXCP sədrı sosial şəbəkədə Azərbaycan dövlətinin xalq üçün gördüyü böyük işlərə kölgə salmaqdan ötrü, Ermənistan rəhbərliyini "işlər" qarşısında aciz göstərməye cəhd edir. Misal üçün, bir neçə gün önce, Azərbaycan hakimiyyətinin Cəlilabadda magistral avtomobil yollarını, telekommunikasiya qovşağıını, aqroparkı, içməli su təchizatı və kanalizasiya şəbəkəsini açması Ə.Kərimlinin kefinə, nece deyərlər, soğan doğrayıb. Yəni fakt budur ki, Azərbaycanda gedən inkişaf və tərəqqini, xalqın sosial rifah halının yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş işləri ermənilərin bəyənmədiyi qədər elə Ə.Kərimli də bəyənmir. Məhz bu baxımdan, onunla düşmən erməni arasında hər hansı bir fərq axtarmağa dəyməz. Bunu o öz dili ilə etiraf edir.

Bu da azmiş kimi, FHN-də xidmət edən Azərbaycan əsgərləri də əla salınır

Ümumiyyətlə, görülen hər bir işe, öz təbirincə, ironik yanaşan bu ermənisif siyasetçi, bu da azmiş kimi, Qəbələdə meşə yanğınlarının söndürülmesi zamanı əsl şücaət göstərən FHN əməkdaşlarını ve bu quruma aid olan hərbçiləri açıq-əşkar əla salıb. Onun təkəcə bir ifadesine nəzer salaq. Məsələn, "...Nəhəng meşə yanğını bel və vedre ilə söndürməyə çalışın "xüsusi teyinatlıları-mızın" bacarığı və mübarizə əzmi düşməni ləzəye salıb..." -dəyə ermənicesinə fikir yürüdən Ə.Kərimli bunun yerinə Serj Sarkisyanın Ermənistən işgal altındaki Ağdərə yolu

Rövşən RƏSULOV

Moskvada banka basqın etmiş erməni 12 il həbs olundu

Moskva məhkəməsi ötən il "Sitibank"a basqın edərək insanları girov götürmüştər. Aram Petrosyanı 12 il azadlıqdan məhrum edib. İki və daha artıq şəxsi girov götürməkdə və terror aktı töötəmkədə təqsiri bilinən A.Petrosyan cəzasını ciddi rejimli koloniyada çəkəcək. Xatırladaq ki, 2016-cı il avqustun 26-da Petrosyan "Sitibank"ın Moskvanın mərkəzindəki filiallarından birində 4 nəfəri girov götürürək partlayış töredəcəyi ilə hədələmişdi. Dañışqlardan sonra o, girovları azad etmişdi. Onun əlindəki qurğunun isə mulyaj olduğu aşkarə çıxmışdı.

"Ümidli deyiləm"

Azər Həsrət: "Sarkisyan bütün fəaliyyəti dövründə Azərbaycana düşmən mövqeyində çıxış edib"

- *Azər müəllim, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı növbəti görüşünün keçiriləcəyi planlaşdırılır. Sizə, bu görüş münaqişənin həllində hansısa rola malik ola bilərmi?*

Müsahibimiz siyasi şərhçi Azər Həsrətdir

açıqlamasını əsas götürüb. Bəlli olur ki, masa üzərində konkret təkliflər var.

Amma yenə də Ermənistanın münaqişənin həlli-nə destruktiv yanaşması nəticənin sıfır bərabər olacağını proqnozlaşdırır.

- *Mətbuatdan da bəlli olduğu kimi, Sarkisyan münaqişənin həlli ilə bağlı masa ar-*

xasında oturmaq fikrində deyil. Bunun fonunda, Ermənistanın münaqişənin həlli ilə bağlı hansısa konstruktiv mövqə gözləməyə və yaxud da Rusiya mətbuatının yazdığı kimi, beş rayonun qaytarılacağı ilə bağlı məlumatlara inanmaq nə dərəcədə realdır?

- Ortada konstruktiv mövqə olmayanda, təbii ki, nəticə haqqında optimist fikir söylemək mümkün deyil. Sarkisyan bütün fəaliyyəti dövründə Azərbaycana düşmən mövqeyində çıxış edib, bunu ən yüksək tribunaldan səsləndirdib və bütün əməllərini də bunun üzərində qurub. Sarkisyan kimi bir adamin başçılıq etdiyi işgalçi ölkəyə hər hansı konstruktiv dialoqdan söhbət gedə bil-məz. Ermənistən prezidenti bu danışqları üzü yoxşa sürüməkə öz xalqının başını qatmaq, hakimiyyətdəki imkanlarının təsir müddətini uzatmaq istəyir. Yəni o, münaqişənin həllində, əsla maraqlı deyil. Bütün görüşlərə və danışqlara imitasiya xatirine razılıq verir və iştirak edir. Ona görə də, hansısa rayonların qaytarılacağıla bağlı fikirlər elə fikir olaraq qalacaq.

GÜLYANƏ

Avtomobillərin icbari sigortası 23 faiz artıb

Cari ilin avqust ayı ərzində İcbari Sığorta Bürosunun informasiya sisteminde avtonəqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sigortası (AVSMİMİS) üzrə 114 min 555 elektron sigorta müqaviləsi qeydiyyata alınıb. Bürodan AZƏRTAC-a bildirilər ki, bunlardan 17 min 903-ü xarici ölkələrdə qeydiyyata alınıb və Azərbaycan Respublikasına tranzit məqsədilə daxil olan avtonəqliyyat vasitələri üzrə bağlanılan müqavilələr olub. Hesabat dövründə bağlanılan standart və sərhəd sigorta müqavilələri üzrə sigorta şirkətlərinə daxil olan sigorta haqları 8 milyon 833 min 587 manat təşkil edib. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə sigorta müqavilələrinin sayında 23 faiz artım, sigorta haqlarının məbləğində isə 20 faiz artım müşahidə edilib.

Keçən ay daşınmaz əmlakın icbari sigortası üzrə 9 min 326 müqavilə bağlanıb

Avqustda daşınmaz əmlakın icbari sigortası (DƏİS) üzrə 9326 sigorta müqaviləsi bağlanıb. İcbari Sığorta Bürosundan AZƏRTAC-a bildirilər ki, daşınmaz əmlakın icbari sigortası üzrə sigorta şirkətlərinə daxil olan sigorta haqlarının məbləğləri 2 milyon 80 min 459 manat təşkil edib. Daşınmaz əmlakın icbari sigortası müqavilələrinin 7360-ü yaşayış evləri və mənzillər, 29-u inzibati binalar, 1937-i isə digər daşınmaz əmlakla bağlı olub. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə daşınmaz əmlakın icbari sigortası üzrə müqavilələrinin sayında 47 faiz azalma, sigorta haqlarının məbləğində isə 2 faiz azalma müşahidə edilib. Hesabat dövründə daşınmaz əmlakın istismarı ilə bağlı mülki məsuliyyətin icbari sigortası üzrə 321, sərnişinlərin icbari fərdi qəza sigortası üzrə 4 sigorta müqaviləsi bağlanılib. Hazırda daşınmaz əmlakın icbari sigortası növü üzrə İcbari Sığorta Bürosunun iştirakçıları olan 13 sigorta şirkəti ("Atəşgah" Sığorta Şirkəti ASC, "Standard Insurance" Sığorta Şirkəti ASC, "AtaSığorta" ASC, "Xalq Sığorta" ASC, "PAŞA Sığorta" ASC, "AXA MBASK" Sığorta Şirkəti ASC, "AzSığorta" ASC, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sığorta Kommersiya Şirkəti, "Meqa Sığorta" ASC, "İpək Yolu Sığorta" ASC, "Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC, "Qala Sığorta" ASC, "Günay Sığorta" ASC) fəaliyyət göstərir.

11 sentyabr terror aktından 16 il ötür

2001-ci il 11 sentyabr tarixində ABŞ-da dünya tarixində misli görülməmiş terror aktının baş verdiyi tarixdən 16 il ötür. Həmin gün səhər saatlarında "Boeing 767" tripli iki təyyarə Ümumdünya Ticarət Mərkəzinin 110 mərtəbəli qoşa binalarına, "Boeing 757" tripli üçüncü təyyarə Vaşinqtonda yerləşən ABŞ Müdafiə Nazirliyinin (Pentagon) binasına çırplıb. "Boeing 757" tripli dördüncü təyyarə isə Pitsburq şəhərindən 80 mil məsafədə yerə düşüb. "American Airlines" və "United Airlines" aviakompaniyalarına məxsus həmin təyyarələrin terrorçu-kamikadzelər tərəfindən qaçırıldığı bildirilir.

Terror aktı nəticəsində Nyu-York şəhərinə dəyən maddi zərərin ümumi həcmi 36 milyard dollar təşkil edib. "Əkiz" binaların dağıntılarının temizlənməsi isə 8 aydan çox vaxt aparıb. Pentaqonun binasının dağılmış qərb hissəsi 2002-ci ilin sentyabr ayında bərpa olunub. Faciə nəticəsində, təxminən 3 min insan həlak olub, 6000-dən çox insan isə yaralanmışdır. Bu sıraya qaçırılmış dörd teyyarenin içərisində olan 265, Dünya Ticarət Mərkəzində 2606 və ABŞ Müdafiə Nazirliyinin (Pentagon) binasında 125 adam daşıldı. Ölənlərdən 2605-i ABŞ vətəndaşı, yerdə qalan 372-i isə 60-dan çox ölkənin vətəndaşları olub. Mütləq əksəriyyət mülki vətəndaşlardan ibarət olsa da, qurbanlar arasında 70-dən çox polis zabiti, 343 yanğınsöndürən və 55 hərbçi olub. Hümümlərdən sonrakı bir il ərzində dövlət orqanları 11 sentyabr terror hücumları ilə əlaqədar 2,753 ölüm şəhədətnamesi veriblər. 11 sentyabrdə Nyu York şəhərinin 75 yanğınsöndürme məntəqəsi hərəyə azı bir işçisini itrib.

Əkiz Binaların şimal qülləsini vurulan an hər iki binada, ümumilikdə 14000 adamın işlədiyi təxmin edilir. Binaların vurulduğu 90-ci mərtəbədən aşağıdakı mərtəbələrdə olan adamların çoxu salamat şəkildə evakuasiya olunmağa macər tapıb. Cənub qülləsinin mərkəzi dirəyi yanğın nəticəsində əridikdən

sonra bina 9:59-da, Şimal Qülləsi isə 10:28-də çöküb. Yanan binanı söndürməyə inşanları evakuasiya etməyə gelmiş xilasetmə komandalarının ekber qismi, məhz bu çöküş zamanı həlak olub. Təyyarənin birbaşa vurduğu mərtəbələrdə və ondan yuxarıdakı mərtəbələrdə ılışib qalan adamların cüzi hissəsi sağ qala bilib.

11 sentyabr terroru haqda ən az danışılan faktorlardan biri göydələnlərin yuxarı mərtəbələrində ılışib qalmış adamların yere atılmalarıdır. Ehtimal edilir ki, 50-200 arasından insan göydələndən yerə atıldığı üçün həyatını itirib.

11 sentyabr hücumunun qurbanları həmin gün həlak olan adamların sayı ilə mehdudlaşdırıb. Son 16 ildə "Ground Zero" adlanan hückum baş verdiyi ərazidə olmuş, orada təmizləmə işləri aparmış minlərlə adamda xərcəng xəstelikləri aşkar olunub. 2014-cü ilde 2500 polis, yanğınsöndürən, təcili yardım və sanitasiya işçisində müxtəlif növ terminal xəsteliklər qeydə alınıb. Nyu York Yanğınsöndürme Departamenti 863 yanğınsöndürən və təcili yardım işçisinin, məhz 11 sentyabr işləri ilə əlaqədar xərcəngə tutulduğunu müəyyən edib. Həkimlər ərazidə işləmiş adamlarda ciyərlərə "toksik toz" udulması nəticəsində xərcəng riskinin yüksək olduğuunu bildirir. Terrorun episentrində işlədikləri-

nə görə xəstelənmiş adamlara, ümumilikdə \$50 milyon dollar həcmində təzminat ödənilib.

Hədisənin tədqiqatı ilə ABŞ-a terror hücumları üzrə milli komissiya məşğul olub. Tədqiqatın nəticələrinə dair 2004-cü ildə dərc edilən məruzədə bildirilir ki, terror aktının qarşısının alınmasına Birləşmiş Ştatların kəşfiyyat xidmətlərinin fəaliyyətində koordinasiyanın olmaması əngel törədib. Bir müdət sonra ABŞ Prezidenti Corc Buş kəşfiyyat xidmətlərində islahatlar aparılması barədə sərəncam imzalayıb.

11 sentyabr hadisələri terrorla mübarizədə beynəlxalq feallığı gücləndirib. 2001-ci ilin oktyabrında ABŞ və Böyük Britaniya Əfqanistanda hərbi əməliyyatlara başlayıb. Əməliyyatlar terror aktında ittiham olunan "Əl-Qaide" təşkilatına və onları dəstəkləyən "Taliban" hərəkatına qarşı yönəlib.

Ümumdünya ticarət mərkəzinin yerində həlak olanların xatirəsinə mühəqqəti abidə qoyulub. "Əkiz" qüllələrin yerində hadise qurbanlarının adlarının həkk edildiyi memori-

al kompleksin açılışı olub. ABŞ-da 11 sentyabr hadisələrinə həsr olunmuş muzey fəaliyyətə başlayıb. Muzeyin əsas hissəsi yer səthindən 20 metr dərinlikdə yerləşir. Ekspozisiyada, əsasən, insanların qaçaraq xilas olmağa çalışdıqları beton pilləkən, dağilan binanın polad karkasının fragmentləri, dağıntılar altında qalaraq eziilmiş yanğınsöndürən maşın və terror aktı qurbanlarının şəxsi eşyaları nümayiş olunur.

Günahsız terror aktının qurbanına çevrilən insanların faciəsi yaşadığımız 21-ci yüzyılkdə baş verdi. Dünyanın ən böyük və qanlı təxribatı kimi tarixe düşən 11 sentyabr terrorunun görüntülərini seyr edənlərin yaddaşından heç vaxt silinməyəcək həmin gün, sözsüz ki, təkcə terror hücumuna məruz qalmış ABŞ üçün deyil, bütün dünya üçün məsiz bir faciəli hadisə idi. Terrorun törətdiyi faciələri yaşayan bəşəriyyət bu və digər terror aktlarından ibret götürməli, insanları hədəf almış vəhşiliklərə qarşı beynəlxalq aləm həmrəy olmalıdır.

ZÜMRÜD

lançı görüntü yaratmaqla, xaricdən milyonlarla vəsaiti mənimseməyə sanki adət etmişlər. Eyni zamanda, bu qüvvələr ölkəmiz barədə, ölkədəki demokratiya mühiti, insanların hüquqlarının təmin edilməsi barədə həqiqətəyən olmayan alternativ hesabatların hazırlanmasında iştirak edirlər. Hansı ki, sonradan dəfələrle bu cür məkrli niyyətlərin arxasında hansısa Sorosların, erməni lobbisinin, bir sözə, Azərbaycanın inkişaf etməməsindən maraqlı olan güclərin durması öz təsdiqini tapmışdır. Yəni istə Arif və Leyla Yunusların, istərse də onun düşüncəsindən olan siyasi siyasi QHT-lərin bir marağı var: daha çox ölkənin siyasi imici barədə mənfi rəy formalasdırmaq və bunun məqabilində maliyyə vəsaitləri əldə etmək. Bu istiqamətdə əməkdaşlıq kiminlə olursa, fərq etməz. Təbii ki, ölkənin sağlam qüvvələri ilə bu yönədə əməkdaşlıq mümkün deyildir və əsas əməkdaşlıq etdikləri bir qrup istisnadır ki, bu da 25 ildən artıq müddətən əlaqədə fealiyyətləri ilə siyasi səhnədə kələğə effekti yaranan və həm keçmiş, həm hazırkı durumu və həm də gelecek perspektivləri tamamilə uğursuluğu məhkum olan radikal müxalifətdir.

Azərbaycan Gənc Alim, Aspirant və Magistrər Cəmiyyətinin sədri, fəlsəfə doktoru İlqar Orucov:

- Bu cür "feallaşma" istər Leyla Yunus, istərse də, digər siyasi siyasi QHT-lər tərəfindən onlara həvadərliq edən, maliyyə dəstəyi göstərən xarici qüvvələrdən tapşırıq gəldiyi anda özünü göstərir. Bunlar, guya siyasi prosesləri idarə edirlər kimi fon yaratmaqla ya-

Leyla Yunus Əli Kərimli ilə eyni əqidəni bölüşür

Bu grupların adı ölkəmiz haqqında yanlış mənfi imic yaratmağı məqsəd olaraq qəbul etmiş müxtəlif siyasi dairələrlə, Azərbaycana qarşı düşmən mövqeyində dayanmış erməni lobbisi ilə əməkdaşlıqda hərəfə hallanır və fakt olaraq öz sübutunu tapır. Bu qrupun siyasi fəaliyyəti onsuza da uğurlu heç nə vəd etmir, həm Əli Kərimlini, həm onunla eyni əqidəni bölüşən Leyla Yunus və digər siyasi siyasi QHT rəhbərlərini birləşdirən bir maraqlı məqam var ki, o da ölkəmiz haqqında böhtən dolu "informasiyaları" öz himayədarlarına ötürmək və bu vasitə ilə maliyyə dəstəyi əldə etməyə nail olmaqdan ibarətdir.

İnsan Hüquqları XXI əsr Fonduunun sədri Şahin Camalov:

- Hazırda müəyyən "beynəlxalq təşkilatlar" Azərbaycanla bağlı çirkin kampaniyaya başlayıblar. Leyla Yunusun, eləcə də, digər siyasi siyasi QHT-lərin müxalifətinin əlaqədə qanadı ilə daha çox feal əlaqələr qurdugunun müşahidə olunma-

sı 2018-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərinə hesablanan bir məsələdir. Bu baxımdan, her zaman olduğu kimi, 2018-ci ildə də müxalifet düsərgəsini təmsil edən partiya sədrləri seçkiləri uduzacaqdır. Çünkü bunu hər kəs və o cümlədən, onlar da bilir ki, xalq tərəfindən heç bir siyasi dəstəkləri yoxdur. Ümumiyyətlə, Azərbaycan dövlətini əldə etdiyi uğurlara kölgə salmaq istəyən həmin qüvvələrin nə istəmələrindən və nə etmələrindən asılı olmayıraq, heç vaxt onları bu məkrli planları baş tutmayaçaq.

Sağlam inkişaf və Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Anar Xəlilov:

- Bu insanların həmisi müxalifətin əlaqədə qanadı ilə əlaqələri feal olub və daim də bir-birilərini müdafiə ediblər. Son günlər isə müşahidə edilən feallığın arxasında konkret olaraq bunların pul qazanmaq maraqları durur. Bu insanları xalq arasında heç bir nüfuzu-

yoxdur və bu gün istənilən gənc nəslin nümayəndəsindən bu insanların adını soruşsanız belə tanıyan olmayacaqdır. Bunu özləri də yaxşı bilir. Sadəcə, bu insanlar Qərbədəki maliyyə resurslarından və anti-Azərbaycan qurumlarından pul qoparmaq naminə feallıqlarını artırırlar ki, bu da görüntündən başqa bir şey deyil. Eyni zamanda, bura bəzi QHT-nin cəlb olunmasının digər bir səbəbi də onların vasitəsilə müxalifətin əlaqədə qoluna maliyyə örürəlməsi məqsədidir. Çünkü radikal müxalif siyasi qurumlar bir-başa xaricdən maliyyə dəstəyi ala bilmədiklərinə görə, ətraflarındakı adamların adlarına olan QHT-dən maliyyə resursları əldə etmək üçün istifadə edirlər. Leyla Yunusun da bu gün Qərbə qərməsi və anti-Azərbaycan qurumlarla əlaqələrinə istifadə edərək, onun vasitəsilə həmin qurumlardan maliyyə vəsaiti əldə etmək üçün bu QHT-lərden istifadə olunur. Yəni məqsəd tam aydın: xarici maliyyədən istifadə və yararlanmaq.

GÜLYANƏ

9 sentyabr 2017-ci il

AXC-Müsavat hakimiyəti dövründə xalqın sərvətini tələmiş Əli Kərimli, Isa Qəmbər, Cəmil Həsənli, Arif Hacılı və digərləri 24 il sonra yenidən xalqın qarşısına çıxaraq, yalan danışması və absurd iddialar irəli sürməsi faktı isə, siyasi riyakarlıqlan başqa bir şey deyil, xarici qərəzli dairələrin siyasi sıfarişlərini yerinə yetirməklə, ayrılan qrantları heç kəslə paylaşımaq niyyətində deyillər. Çünkü unutqanlıq müxalifətin həyat fəlsəfəsidir və satqınlıq, xəyanət artıq onların alın yazıdır.

Sosial şəbəkədə zombileşmiş müxalifət

Son vaxtlar sosial şəbəkədə dağıdıcı müxalifətin yaratdığı zombileşmiş qaraguruğu dəstə başçılarından qeyri hər kəsi ittihəm etməyə, adıçəkilən şəxslər azaciq tənqidini yanaşanı isə xəyanətdə suçlamağa vərdiş ediblər. Özlərin

ictimai rəyə demokratik düşərgənin əsas güc mərkəzi kimi sırmışa-ğä çalışan bu qaraguruğu dəste hər cür yalan danışmaqdandır, iftira atmaqdandır. On yaxın tariximizə nəzər saldıqımız zaman ictimai-siyasi fəaliyyətə komsomolcu kimi başlayan Kərimov Əli Əmir Hüseyn oğlunun gerçek siması ortaya çıxar. Bu ləkəli keçmiş təmizləmək, yaddaşdan silmək mümkünsüzdür. Bir də tarix unudulmur.

Bu gün xalq, eyni zamanda Ə.Kərimli, İ.Qəmbər, Leyla Yunus,

Xədicedə İsmayıllı kimi xəyanətkarların dəfələrlə Azərbaycanın maraqlarına zidd olan sövdələşmələrə getdiyini, ermənilərlə gizli sazişlər bağladıqını və s. çox görüb və bugün də bu riyakarların Azərbaycanın maraqlarına zərbə vurması heç də yeni hal deyil.

1993-cü ilin may ayının 25-də Prezidentin icra Aparatında o zamanki Prezident Əbülfəz Elçibeyin rəhbərliyi ilə keçirilən müşavirədə səslənən fikirləri, qarşılıqlı ittihəmləri bir daha xatırlıtmak istərdim. Ə.Elçibey deyir ki, "biz bir ildən

çoxdur hakimiyətdəyik. Təessüf ki, dövlət quruculuğunu nəzərdə tutduğumuz kimi yerinə yetirə bilmirik".

O zaman dövlət katibi vəzifəsini tutmuş Ə.Kərimli öz dililə satqınlığı və riyakarlığı təsdiqlədi: "İqtisadi sahədə cinayətkarlıq elə bir vüset alıb ki, dövlət əmlakının açıq-aşkar mənimşənilməsi, qeyri-qanuni yollarla xaricə satılması, həmin vəsaitin xaricdə saxlanması və bir sözə, dövlət əmlakının talan edilməsi adıçə hala əvvəlib. Biz bunu etiraf etməliyik. Ona görə də, bilavasitə bu dövlət əmlakının dağılmışında məsul şəxslər kimi özümüzü mənən iştirakçı saymalıylıq". Göründüyü kimi, satqınlığı, rüşvəti və cinayətkarlığı dövlət siyasətinə çevirmiş Ə.Kərimli, A.Hacılı İ.Qəmbər bu gün mediada populist çıxışlar etməklə, neinki keçmişdə baş verənləri unutdurmağa çalışırlar, hətta yuxarıdakı faktlara görə özlərinə bərət qazandırmağı da unutmurlar.

Dağıdıcı düşərgə siyasi iflic vəziyyətində

Nə üçün dağıdıcı müxalifət sivil siyasi mübarizə yolunu deyil, destruktivlik və xəyanət metodunu seçib? Çünkü ortada qrantlar faktoru var. Ümumiyyətlə, siyasi fəaliyyətin, bütünlükə anti-Azərbaycan istiqaməti üzrə müəyyənləşdirilmiş radikal müxalifət düşərgəsi bu gün artıq siyasi iflic durumundadır. Son bir neçə həftə ərzində dağıdıcı müxalifət düşərgəsinin nümayəndələrinin söylədiyi fikirlər, xarici qərəzli dairelərin mətbuat orqanlarına verdiyi müsahibələr və irəli sürdükleri absurdlı iddialar, bir daha bu cür arzuolunmaz mövzuya qayıtmayı və reallığı olduğu kimi, təsvir etməyi labüldəşdirir. Çünkü dağıdıcı müxalifətdən olan əllər, isalar və digərləri müəyyən dairelərin qrantlarını və yardımalarını almaq üçün bütün norma və dəyərləri unudaraq, ən son variantlara belə əl atırlar. Burada əsas seziyən herəkətlərin isə xəyanət üzərində qurulması cəmiyyət tərəfindən birmənəli şəkildə qarşılanır.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

İsa Qəmbərin cürəti çatarmı?

Sırr deyil ki, Müsavatın eks-başçısı Isa Qəmbərin, nəinki millət qarşısında, o cümlədən, müsavatçılar

görünməyə başlayır. Ancaq məsələ ondadır ki, o, mövcud günahlarını hər zaman olduğu kimi boynuna almır. Məsələn, etiraf etmir ki, Arif Hacılı saxta seçkilər vasitesilə Müsavata başçınan gətirir. Etiraf etmir ki, bu gün partiyanın qurulmasında xidmətləri olmuş əsas adamlar onun sehvəsiyi neticəsində, digər partiyalardadırlar, ya da öz partiyalarını qurublar, ya da ümumiyyətlə, siyasi sehnəni terik ediblər. Etiraf etmir ki, o, bu gün də partiyaya kölgə başqanlığı edir. Etiraf etmir ki, "MSDM"i yaradarkən, bunu siyasi-ictimai maraqlar üçün deyil, şəxsi maraqları üçün təsis edib ki, növbəti seçkilərdə iştirak etsin. Etiraf etmir ki...

Sabiq Müsavat başqanı kor-kor, gör-gör 2018-ci ilde prezidentliyə namizəd olacağını Arif Hacılı vasitəsi ilə bəyan etdirir...

Nə isə, keçək əsas məsələyə, o məsələyə ki, İ.Qəmbər Müsavatda baş verən qarışdırımların fonunda 2018-ci ilde prezidentliyə namizəd olacağını başda A.Hacılı olmaqla, ona-buna dedizdirir. Əslində, bu bilirsınız mənə nəyi xatırladır? Hələ 2015-ci ilin parlament seçkiləri ərefəsində prosesə qatılmaq üçün Müsavat partiyasından namizədliyini irəli sürərkən, bəyan et-

mişdi ki, Müsavat daxilində gedən proseslərə rəğmən bu mübarizə iqtidarla Müsavat arasında olan məsələdir (?!-R.). Fikir verin, Müsavat partiyası həmin ərefələrdə dağılmağa, parçalanmağa, məhv olaraq deqradasiyaya uğramağa başlayırdı. İ.Qəmbər isə bütün günahları atıldı iqtidarin üzərinə ki, sən demə oradakı narazılardan hakimiyətə işleymiş (??!-R.). Yəni o Müsavatda avtoritar rejimi qoruyub-saxlamaq üçün hətta ən aparıcı şəxslərin istefalarına göz yumur, səhvini boynuna alır, əsas günahlarını da atır hakimiyətin üzərinə, sadəcə, siyasi həyəszliyin son həddi!

Dəmə, hakimiyətə qarşı radikalıqları ilə seçilən sabiq müsavatçılar - Səxavət Əlisoy, Hikmət Hacızadə, Əlövət Talişxanlı, Vurğun Əyyub, Qubad İbadoğlu və başqaları hele o vaxtları narazılardan qrupunda yer alarkən, hakimiyətə iş birliyi quraraq, Müsavatı parçalamamaq yolunu tutublar (?!-R.). Əslində bu cür çox gülməli və gülməli olduğunu da özünü "lider" adlandıran birinin nə qədər acınacaqlı vəziyyətə düşməsinin bariz göstəricisidir. Halbuki İ.Qəmbər gedənləri ittihəm edərkən, etiraf etmeye cürətlənməyib ki, reallıqda Müsavatın parçalanmasında əsas bəiskar, məhz onun özüdür. Yəni partiyani parçalanıdan ən yekəsi, ən nəhəngi, ən böyük və ən zırpsi ele İ.Qəmbərin özüdür ki var!

Yaxşı olardı ki, özünü 2018-ci il prezident seçkilərinə hazırlamaqdansa, o, cürət tapıb, birçə dəfə öz günahlarını etiraf edəydi. Yox, buna cürəti çatırısa, onda özü kimi anlamsız ifadələri ilə onsuza da bulandırıldığı könülləri daha da bulandırmasın və siyasetdən üzüslü ikən ayrılsın. Çünkü nə siyaset, nə də üstün yerlərdə kürsü tutmaq, ümumiyyətlə, Qəmbərin girdiyi kol deyil. Amma cürəti çatarmı? Elə, mənəcə də, yox...

RÖVŞƏN

Məqsədləri və amalları fərqli olan müxalifətin birliyi absurddur

Son illər müxalifə daxilində qəribə bir tendensiya yaranıb. Belə ki, istər müxalifətin dağıdıcı, istərsə də konstruktiv cinahında atlın müxtəlif səpəkili birliliklər seçkilərdən sonra ya fəaliyyətlərinə dayandırır, ya da kağız üzərində mövcud olurlar. İndiyə qədər çoxlu sayıda müxalif blok və qurumlar yaradılıb, amma hazırda onların heç biri ya siyasi sehnədə deyilər, ya da "ölü qurumlar" sırasına da xil olublar.

Köhnə siyasi adət-ənənələrindən əl çəkməyi bacarmayan müxalifətin uğur qazanmamasının səbəblərindən biri və birincisi, onların dəşərə daxilində lider olmaq istekləridir. Müxalifətin geniş birliyi nail olunmamasının digər səbəbi isə məqsədlərin və amalların tamamilə fərqli olmasındadır. Belə ki, müxalifətin bir hissəsi, xüsusiələ, dağıdıcılar cinahı fikirlər ki, situasiyani gərginləşdirməklə nəyəsə nail olmaq və hakimiyətə gəlmək mümkündür. Ancaq anlamırlar ki, bu, özünü tamamilə doğrultmayan vasitədir.

Başqa bir məqam isə, siyasi proseslərde konstruktiv mövqeləri ilə seçilən dəşərə təmsilçiləri arasında da "liderlik" iddiaları baş qaldırır və bu, birliliklərin təsis edilməsinə ciddi maneələr töredir. İstənilən vəzifədə, eyni zamanda, partiya rəhbəri kimi qalmak isə, avtoritarlıqlan başqa bir şey deyil.

Sözcülük siyasetdə meydən sulayır

Politoloq Natiq Miri hesab edir ki, indiyə qədər yaradılan müxalifətin siyasi birlilikləri yalnız görüntü yaratmaq məqsədi daşıyıb: "Ən böyük siyasi bloklarda təmsil olunan güclərin, yəni müxalifə liderlərinin iddiası bir-birlərinə güzəştə getməye imkan verməyib. Məhz bu iddialardan irəli gələn uy-

ğunuzluq, müxalifə daxilində daha çox ana müxalifə olmaq uğrunda mübarizə, eyni zamanda, Qərbədən dəstəklənmək perspektivləri imkan verməyib ki, daxildə güclü birlilik yaratmaq mümkün olsun. Nəticədə, bu, böyük uğursuzluqlara getirib çıxarıb.

Politoloq onu da bildirib ki, müxalifə liderləri cəmimiyət yoxdur: "Hər bir addimin arxasında ciddi ideya və səmimiyət olmalıdır. Çox təessüf ki, müxaliflər arasında buların heç biri yoxdur. Hazırda daha çox sözlük siyasetdə meydən sulayır. Büyyük boşluqlar var, müxalifə bu boşluqları boş-boş sözlərlə yamayırlı".

Niyaməddin Orduxanlı: "Müxalifətin uğursuz siyaseti onların fiaskoya uğramasına səbəb olur "

BXCP sədr müavini Niyaməddin Orduxanlı sözügedən məsələyə münasibet bildirərək vurğulayıb ki, müxalifə düşərgəsinə temsil edən qüvvələrin yaratdığı müxtəlif blok və qurumların dağılmamasına və parçalanmasına səbəb onların hər hansı bir işin ödəsindən gəlməməlidir: "Müxalifətin uğursuz siyaset aparması onların fiaskoya uğramalarına səbəb olur. Demək olar ki, müxalifə düşərgəsində yaranan acınacaqlı vəziyyətə görə, müxalifə qüvvəleri bir-birlərinin xəyanətdə və satqınlıqda ittihəm edirlər. Bu da müxalifə qüvvələrinin bir-birini qəbul etməmələrindən xəber verir".

N.Orduxanlının sözlərinə görə, aralarında yaranan gərginlik müxalifə düşərgəsində hər hansı bir irəliliyişə maneçilik töredir və heç bir blok və birlilik onları birləşdirə bilməz. Çünkü müxalif qüvvələr bir araya gəlməyi bacarmırlar. Həmçinin, bu dağıdıcı siyasetin heç bir perspektivi yoxdur. Ümumiyyətlə, Azərbaycan xalqı müxalifə düşərgəsinə temsil edən qüvvələr tərəfindən aparılan siyaseti dəstəkləmər".

RƏFIQƏ

Müstəqillik illərində Azərbaycan cəmiyyətində mədəni inkişaf spesifik cəhətlərlərə fərqləndi:

1. Bir tərəfdən, milli mədəniyyət sovet və kommunist ideologiyasının təsirindən azad edildi;

2. Diger tərəfdən, mədəniyyət sahəsinin kommunikasiyalasdırılması baş verdi ki, bu da mədəni inkişafda müəyyən çətinliklər yaradı.

Həm Azərbaycan xalqının intellektual inkişafı, onun dünya mədəniyyəti xəzinəsinə qoşulması prosesi gedir, həm de

can dövləti bütün mədəni tipləri vahid milli mədəniyyət çərçivəsində tənzimləyir. Neticədə, Azərbaycan mədəniyyəti harmonik milli-demokratik mədəniyyət dəyərləri kimi bərqərar olur, bütün xalqın ve cəmiyyətin mənəv sərvətinə çevirilir. Ulu Önder Heydər Əliyev mədəni irsden bəhrələnmeyin cəmiyyətdə birlik və həmrəylilik yaratdıqına diqqət yetirək demişdir: "Bu, bizim həm mədəniyyətimiz, həm ədəbiyyatımızın, həm də, ümumiyyətə tariximizin daha geniş təbliğ

dan istifadə edilməsi imkanlarını ölçülü mədəniyyət dərəcədə yüksəltməyə xidmət etməlidir".

Azərbaycanda mədəni inkişaf milli-mədəni vəhdəti də formalşdırır.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin göstərdiyi kimi, vətənpərvərlik yalnız cəbhədə silah götürüb vuruşmaq deyil. Əger hər bir vətəndaş öz üzərinə düşən vəzifənin öhdəsində layiqince gelirse, elə bu da bir vətənpərvərlikdir. Vətənpərvərlik akademik bir məsələ kimi öz tədqiqini, ideolo-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Müstəqil Azərbaycanda mədəni inkişafın xüsusiyyətləri

köhne inzibati amiranə metodların qalıqlarının mövcudluğu müəyyən əngəllər yaradır. Kulturoloq-alim Fuad Məmmədov, mehz bu məqama toxunaraq yazır: "Demokratik mədəniyyətin təşəkkili prosesi mədəniyyət sferasının amiranə inzibati-idarəetmə metodlarına hesablanmış və demokratik mədəniyyətin xüsusiyyətlərini nəzərə almayan köhne sovet mədəniyyət-idarəetmə strukturlarının üstünlük təşkil etməsinə görə tormozlanır. Vəziyyət onuna mürəkkəbləşir ki, mədəniyyət siyasəti subyektiv xarakter daşıyır, çünki kulturologiyanın elmi-nəzəri bazasına esaslanır. Lakin istehsalat məkanında mədəniyyət siyasətinin qeyri-mərkəzləşdirilməsi nüdəniyyət sferasının təşkili və idarə edilməsinin əsas subyekti, cəmiyyətin sosial-mədəni tərəqqisinin əlaqələndiricisi və konstitusiya qarantı kimi dövlətin rolü və məsuliyyətini azaltır".

Possuet cəmiyyətlərin mədəniyyəti çoxkomponentli mədəni müxtəlifliyi özündə eks etdirir. Burada elitar, kütləvi, nənəvi, müasir, sosialist, demokratik, xalq və etnik mədəniyyət tipləri bir-birilə qovuşmuşdur. Azərbay-

olunması üçün yeni bir şərait yaradacaqdır.

Bundan başqa, mədəni inkişaf Azərbaycanda hərtərəfli, mənəviyyatca zəngin, elmi biliyə, yüksək intellektual səviyyəyə malik, vətənpərvər və modern, kreativ insan şəxsiyyətinin formalşdırılmasına təsir edən əsas amildir: "Bu qanunlar Azərbaycanda yeni mədəniyyət siyasətinin həyata keçirilməsini tələb edir ki, bu da sovet tipli avtoritar inədəniyyətdən demokratianın siyasi sistem kimi təşəkkül tapması üçün etik-normativ əsas olan demokratik mədəniyyətə keçidi təmin edir. Mədəniyyətin demokratiya prinsip və dəyərlərinə əsaslanan yeni sosial tipini formalşdıraraq, bu cür siyaset insanın daxilən dəyişilməsi, sosial inkişaf, dövlət quruculuğu və beynəlxalq münasibətlərinin mühüm problemlərinin həllini təmin edəcəkdir. İntellektual inkişaf, azadlıq və etik təribyə prioritetlərinə yönəldilmiş demokratik mədəniyyət siyasəti Azərbaycan mədəniyyətinin sosial dinamikasında köklü dəyişikliklərə kömək etməye, Azərbaycan xalqının yaradıcı potensialının və onun insan, cəmiyyət və dövlətin inkişafı baxımm

ji-siyasi bir problem kimi isə, öz təbliğini və adamlara aşınmasına, onların düşüncə tərzinə çevrilmesini tələb edir. Bu baxımdan, Azərbaycan yazıçılarının və şairlərinin, xüsusən, maarifçilərin vətənpərvərlik mövzusunda qoyub getdikləri zəngin irs bu sahəyə çox lazımdır. Onlar daim təbliğ olunub öyenilməlidir.

Vətənin bütün maddi və mənəvi nemətlərindən gen-boluna istifadə edə bildiyimiz kimi, onun rifikasi naməne də çalışmağı bacarmalıq.

Dünya təcrübəsindən istifadə etməklə, Azərbaycan öz milli-mədəni inkişaf səviyyəsini yüksəltməlidir. Lakin dünya təcrübəsindən kor-koranə istifadə etmək, milli xüsusiyyətləri nəzərə almaq ciddi fəsadlara gətirib çıxara bilər.

Professor Ə.Tağıyev yazır: "Qərb öz mədəni dəyərlərini yenice müstəqillik qazanmış ölkələrə zorla sırməq istəyir. Onlar bu zaman heç bir yerli amili nəzərə alırmı, aqıq-saçılığı və əlaqəsizliyi müxtəlif vasitələrlə Şərqi xalqlarına aşılamağa çalışır. Qərbin mədəni ekspansiyasını öz zamanında anlayan M.Ə.Sabir buna aludəciliyi, buna meyilli olanları

kəskin tənqid edir, islamın əxlaqla bağlı şəriət ehkamlarının qorunmasına çalışır, qadınlarımızı və oğlanlarımızı aludəliyi ile özüne cəlb edən Qərb ekspansivliyinə uymamaya çağırırı.

Avropa ölkələri mədəni inkişafı vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu ilə əlaqələndirir, plüralist demokratiyanı mədəni eyniləşdirmə ilə qovuşdururlar. F.Məmmədov yazır: "Ölkənin mədəniyyət siyasetinin əsas vəzifəsi perspektiviliyi elmi cəhətdən əsaslandırılmış proqramlar əsasında "mənəvi istehsal" sferasının idarə edilməsinin səmərəliliyini artırmaqdır. Bu zaman nəzərə almaq lazımdır ki, vətəndaş cəmiyyətində təkcə dövlət deyil, habelə, beynəlxalq normalara müvafiq olaraq cəmiyyətin təşkil və idarə edilməsi məsələlərində milli hökumətlərlə eməkdaş kimi çıxış edən qeyri-hökumət təşkilatları ilə təmsil olunan cəmiyyət de mədəniyyət siyasətinin subyektidir.

Demokratik quruculuq yoluna qədəm qoymuş ölkənin alım və siyasetçiləri müasir Azərbaycan mədəniyyətinə onun tarixi və müasir durumunun sistemli təhlili əsasında obyektiv qiymət verməlidirlər. Onlar dünya sivilizasiyasını kontekstində milli mədəniyyəti

tənqid- kulturoloji təhlil etmeli və cəmiyyətin mədəniyyətinin dünya mədəniyyətinin inkişaf qanunlarına və dövlətin üçüncü minillikdə, milli tələbatlarına müvafiq olaraq, gelecek inkişafının əsasını təşkil edəcək mütərəqqi ənənələr və perspektiv meyilləri seçməlidirlər".

Azərbaycan özünün milli-mədəni inkişafında milliliyini qoruyub-saxlamalıdır. Bu, Ulu Önder Heydər Əliyevin milli mədəniyyətə aid metodoloji baxışlarının əsasında durur: "Biz indi böyük məmənuniyyətlə qeyd edə bilerik ki, dönya bir çox ölkələrində - Avropada, Şimali Amerikada artıq böyük Azərbaycan icmaları yaranıbdır. Biz isteyirik ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar həmin ölkələrin vətəndaşlığı kimi istədikləri kimi yaşasınlar. Ancaq heç vaxt öz milli köklərini, milli mənsubiyyətlərini itirməsinler.

İnsan hansı ölkədə yaşamasa-dan asılı olmayıraq, gərek öz milliliyini qoruyub-saxlaşın, öz milli-mənəvi dəyərlərinə, milli köklərinə sadıq olsun".

**Vahid ÖMƏROV,
falsəfə üzrə falsəfə doktoru**

Gözünü ovucunun içində saxla...

Görme qabiliyyətinin yaxşılaşdırılması üçün amerikalı oftalmoloq Uilyam Beytsin 100 il əvvəl təklif etdiyi metod bu gün də öz cəlbədiciyini itirməyib. AZERTAC Rusyanın "Argumenti i fakti" həftəliyinə istinadən xəber verir ki, həmin metod bütün göz problemlərinin stress və gərginlikdən qaynaqlandığını əsas götürərək eynəkdən istifadə etmədən göze istirahət verməklə yaxıngörmə (miopiya), uzaqqörmə (hipermetropiya) və astigmatizm kimi xəstəliklərdən xilas olmağı nəzərdə tutur.

U.Beytsin fikrincə, göze istirahət verməyin ən yaxşı yolu göz bəbəyinə işıq düşməsinin qarşısını almaqdır. Bunun üçün palminq (ingiliscə "palm" - "ovuc" sözündəndir) adlanan xüsusi təmrin də işlənilərə hazırlarıb. Təmrin zamanı masanın qarşısında əyələşib ona dırşəklərək yumulmuş gözləri ovuclu, üzərinə basmadan bağlamaq lazımdır. Elə bir şərait yaradılmalıdır ki, diqqəti yayındırıñ heç ne olmasın: ne parlaq işıq, ne səs-küy, ne də fikir dağınqlığı... Beş dəqiqə həmin vəziyyətdə qalaraq fikrən yüzə qədər saymaq, müxtəlif rənglərin palitrasını, ya da hər hansı əşyanın, məsələn, bir çiçəyin bütün təfərruatını, yaxud da böcəyin onun üzərində necə gəzdiyini göz öününe gətirmək olar.

Elmi dəyeri müasir oftalmologiyada qəbul edilməyen, görəməni əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırması baremə təsdiqlənmiş elmi məlumatlar olmayan metodun, hər halda, faydası vardır. Ən azı, kompüter arxasında işləyərkən göz yorğunluğunun aradan qaldırılması üçün həmin təmrini icra etmək xeyirlidir. Palminq, həmçinin yuxuqabağı psixi gərginliyi də aradan qaldıra bilir.

Bionic linsalar ideal görməni təmin edəcək

Kanadanın "Ocumetics Technology Corporation" şirkəti eynəyi və kontakt linsaları əvəz edə biləcək "Bionic Lens" qurğusunun kliniki sınaqlarını keçirir. Bionic linsanı artıq sıfırı etmək mümkündür.

AZERTAC hi-news.ru saytına istinadla xəber verir ki, "Bionic Lens" bir növ göz büssürunu əvəz edən implantdır. Bu implantın "quraşdırılması" praktik olaraq süni göz büssürünün quraşdırılması əməliyyatından fərqlənmir. İmplantasiyadan sonra linsa görəmənin torlu qışanın zədələnməsi ilə bağlı olmayan istənilən kənarçixmala düzəliş edir. Beləliklə, "Bionic Lens" gözün içine quraşdırılan "dinamik" linsa ilə oxşarlıq təşkil edir. Bu, "Bionic Lens"in müxtəlif məsafələrə fokuslamağa imkan verən sililar əzələ ilə birləşməsi nəticəsində mümkün olur. İstehsalçılar bildirir ki, fokuslanmanın diapazonu adı göz büssüründən daha genişdir. Bionic linsanın işinə 100 dəfə az enerji sərf edilir ki, bu da linsanı idarə edən əzələni yormur. "Bionic Lens"dən istifadə edərək görəməni 30 metrə qədər məsafədə olan kiçik predmetlərə (məsələn, avtomobilin nömrəsi) fokuslamaq olar. İstehsalçıların sözlerinə görə, insanlar barmaqlarına baxdıqda barmaq izlərini formalasdırıñ ən xırda naxışları belə ayırd edə biləcək. Gələcəkdə implantı modifikasiya etmek (məsələn, təsviri xarici qurğunun ekranına çıxarmaq) mümkün olacaq. Qurğunun qiyməti 3200 dollardır.

İnsanın daxilini göstərən kamera keşf edilib

Inşanın daxilini göstərən kamera keşf edilib. AZERTAC xarici KİV-lərə istinadla xəber verir ki, Edinburg Universitetinin professorları bu cihazın xəstələrin daxili orqanlarını yoxlamaq üçün əlverişli olduğunu bildiriblər. Vücutun müxtəlif hissələrinə ötürüle bilən texnologiya fərqli şəkildə istifadə edilir. Bu kameranın gələcəkdə həkimlər üçün mühüm avadanlığa çevriləcəyi bildirilib.

ELAN

Kərimov Osman Kərim oğluna məxsus Şüvəlan qəsəbəsinin M.S.Ordubadi küçəsində yerləşən və Bağlar İdaresi tərəfindən verilən 71 sayılı bağ evinin sənədləri itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fetulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 **Faks:** 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Ses"in komputer mərkəzində yığıl, səhifələnir.
"Azerbaycan" nəşriyyatında cap olunur
Qəzətdə AzəRTac, SIA, APA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500

Ses

Son səhifə

9 sentyabr

Güləşçimiz Şahanə Nəzərova dünya çempionu olub

Yunanistanın paytaxtı Afinada yeniyetmə güləşçilərin dünya çempionatı davam edir. AZERTAC xəber verir ki, dünya çempionatında 38 kiloqram çəki dərəcəsində mübarizə aparan Şahanə Nəzərova ilk görüşdə Yaponiya təmsilçisini 84, yarımfinalda isə Rusiya idmançısını 65 saniyədə tam üstünlükle məğlub edərək finala yüksəlib. Final görüşündə güləşçimiz Ukrayna təmsilçisine de vaxtından əvvəl, cəmi 82 saniyəye tam üstünlükle qalib gəlib və dünya çempionatının qızıl medalına yiyələnib. Qeyd edək ki, Şahanə Nəzərova bir ay bundan əvvəl yeniyetmələrin Avropa çempionu adını qazanıb.

"Qarabağ"- "Roma" matçına 3 min bilet satılıb

Sentyabrın 7-si saat 17:00-dan etibarən Ağdamın "Qarabağ" futbol klubunun Çempionlar Liqasının qrup mərhəlesinin ilk ev oyununda qarşılaşacaq "Roma" ilə matçın biletleri satışa çıxarıllıb. AZERTAC "Qarabağ" klubuna istinadla xəber verir ki, ilk gündə təxminən 3 min bilet satılıb. Azarkeşər biletleri satış məntəqələrindən və onlayn olaraq - iTicket.az saytından əldə edə bilərlər. Biletleri əldə edərək şəxsiyyət vəsiqəsi təqdim olunmalıdır. Qeyd edək ki, "Qarabağ" - "Roma" matç sentyabrın 27-si saat 20:00-da start götürəcək.

Basketbol üzrə 40-cı Avropa çempionatının səkkizdəbir finalçıları müəyyənləşib

Dörd ölkənin - Finlandiya, İsrail, Rumınıya və Türkiyənin ev sahibliyi ilə keçirilən basketbol üzrə 40-cı Avropa çempionatının qrup mərhəlesinə yekun vurulub. Hər birində altı komandanın yer aldığı dörd qrupda ilk dörd yeri tutan komandalar səkkizdəbir finala yüksəliblər. AZERTAC xəber verir ki, "A" qrupundan səkkizdəbir finala bütün görüşləri qələbə ilə başa vuran Sloveniya, eləcə də Finlandiya, Fransa və Yunanistan yığma komandaları vəsiqə qazanıblar. Polşa və İsländiya isə qrupdan çıxa bilməyiblər.

"B" qrupunda Litva, Almaniya, İtaliya və Ukrayna yığmaları növbəti mərhələyə yüksəldikləri halda, Gürcüstan və İsrail komandaları qrupda qalıblar. "C" qrupunda yüz faizli nəticə göstərən İspaniya seçməsi qrupu birinci sırada tamamlayıb. Bu qrupdan səkkizdəbir finalın digər iştirakçıları Xorvatiya, Monteneqro və Macaristan milliləri olublular. Çexiya və Rumınıya isə qrup səddini keçməyi bacarmayıblılar. Qardaş Türkiye millisi yer aldığı "D" qrupunda sonuncu görüşdə güclü Latviya yığmasına 79:89 hesabı ilə məğlub olsa da, qrupu dördüncü sırada başa vuraraq səkkizdəbir finala yüksəlib. Bu qrupda ilk üç sırada isə Serbiya, Latviya və Rusiya milliləri qərarlaşıblar. Belçika və Böyük Britaniya yığma komandaları qrupda qalıblar. Avropa çempionatının səkkizdəbir final mərhəlesinin görüşləri sentyabrın 9-da və 10-da keçiriləcək. Sentyabrın 9-da Sloveniya-Ukrayna, Almaniya-Fransa, Finlandiya-İtaliya, Litva-Yunanistan görüşləri oynanılacaq. Bir gün sonra isə Latviya-Monteneqro, Serbiya-Macaristan, İspaniya-Türkiyə, Xorvatiya-Rusiya oyunları təşkil olunacaq. Çempionatın dördüncü final mərhəlesinin görüşləri sentyabrın 12-13-də, yarıfinallар ayın 14-15-də oynanılacaq. Üçüncü yer uğrunda görüş və final qarşılaşmaları isə sentyabrın 17-də oynanılacaq.

"Fənərbağça" "Tottenham"ın futbolçusunu transfer edib

Türkiyənin "Fənərbağça" komandası İngiltərənin "Tottenham" klubunun futbolçusu Vinsent Yansseni heyətində cəlb edib.

İstanbul klubunun rəsmi saytında yer alan xəbərə görə, iyirmi üç yaşlı hollandiyalı hücumçunun özü və komandası ilə artıq razılıq əldə olunub. Klublar arasındakı razılığa əsasən, futbolçu icarə əsasında Türkiye komandasında çıxış edəcək. Onun bu gün İstanbula gələcəyi və rəsmi müqavilə imzalanacağı gözlənilir.

Qeyd edək ki, peşəkar karyerasına 2013-cü ildə Hollandiyanın "Almere siti" komandasında başlayan təcrübəli futbolçu sonraları bu ölkənin "Alkmar" kollektivinin heyətində çıxış edib. 2016-cı ildə Hollandiya klubundan 22 milyon avro müqabilində İngiltərənin "Tottenham" komandasına keçən mərkəz hücumçusu bu klubun heyətində 27 oyunda forma geyinib və iki qol ilə yadda qalıb. V.Yanssen Hollandiya yığma komandasının heyətində 15 qarşılaşmada meydana çıxıb və yeddi qol vurub.